

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Nuorisotyön tarve Keuruun yläkouluissa

Keuruun yläkoulujen oppilaiden ja henkilöstön näkemykset kou-
lussa tehtävästä nuorisotyöstä

Saara Makkonen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Marraskuu / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Saara Makkonen	Sivumäärä 51 ja 5 liitesivua
Työn nimi Nuorisotyön tarve Keuruun yläkouluissa - Keuruun yläkoulujen oppilaiden ja henkilöstön näkemykset koulussa tehtävästä nuorisotyöstä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Maarit Honkonen-Seppälä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Keuruun Nuorisopalvelut	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Keuruun yläkoulujen oppilaiden ja henkilöstön näkemyksiä koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Näkemyksien selvittämiseksi Keuruun yläkoulujen oppilailla ja henkilöstöllä teetätettiin laadullinen tutkimus haastatteluiden ja kyselyjen muodossa. Opinnäytteen tilaajana on Keuruun kaupungin Nuorisopalvelut.</p> <p>Koulussa tehtävää nuorisotyötä on toteutettu ympäri Suomea eri kouluissa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda malli juuri Keuruun yläkoulujen tarpeisiin. Keuruulla päivitetään 7.1.2014 aukeavan nuoriso-ohjaajan virkaa tätä päivää vastaavaksi. Aukeavan viran työtehtävissä tullaan painottamaan enemmän koulussa tehtävää nuorisotyötä. Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda raamit koulussa tehtävälle nuorisotyölle, jonka pohjalta virkaan astuva nuoriso-ohjaaja voi alkaa työtään koulussa toteuttaa. Koulun näkemysten ja tarpeiden selvittämisen lisäksi opinnäytetyöhön on koottu teoriaa, kokemuksia ja malleja muilta kouluilta, joita mahdollisuuksien mukaan voi Keuruun yläkouluille soveltaa.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi aiheen olevan melko vieras koulun henkilökunnalle sekä oppilaille, joten tämä kartoitus ja pohjatyö oli erittäin tärkeää tehdä ennen varsinaista nuorisotyöntekijän jalkautumista kouluun. Vaikka Keuruun kouluilla asiat olivat suhteellisen hyvin, löytyi nuorisotyöntekijälle paikkaa ja tarve koulun arjessa.</p>	
Asiasanat nuorisotyö, koulu, nuoret, yhteisöllisyys, kouluviihtyvyyys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Saara Makkonen	Number of Pages 51+5
Title The need for youth work in secondary schools of Keuruu city - Keuruu city's secondary school's students' and faculty's views on youth work in schools	
Supervisor(s) Maarit Honkonen-Seppälä	
Subscriber and/or Mentor Keuruun Nuorisopalvelut	
Abstract <p>The purpose of the thesis was to find out how the students and staff members in Keuruu secondary schools feel about youth work. Interviews and surveys were used to study their opinions. The information collected was used as material in the thesis. The thesis is a qualitative research subscribed by the youth services of the city of Keuruu.</p> <p>Youth work in schools has been carried out in many schools all over Finland. In this thesis a model was created for youth work in Keuruu high school. The youth services of Keuruu will update the requirements of a youth worker for the position opening on January 7, 2014 to be up-to-date and including more tasks at the school level. The purpose of the study was to create a frame for youth work in schools, which the future youth worker can use in their work.</p> <p>In addition to finding out about people's wishes and views, the thesis contains theories, experiences and models from other schools the secondary school of Keuruu can also use. I found out that youth work in schools is a somewhat unfamiliar subject to both staff and students. That is why the thesis was very important before the actual youth work starts in schools. Even though things were at a fairly good level in Keuruu secondary schools, it can be stated that there is a real need for this kind of work in everyday school life.</p>	
Keywords youth work, school, youth, communality, school satisfaction	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	5
2 KEURUUN NUORISOPALVELUT JA YHTEISTYÖ KOULUN KANSSA.....	6
3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI	8
3.1 Tutkimuskysymykset.....	8
3.2 Opinnäytetyön toteutus ja käytetyt menetelmät	8
4 NUORISOTYÖ	12
4.1 Ammatillinen nuorisotyö.....	12
4.2 Aktiivinen kansalaisuus, sosiaalinen vahvistaminen ja osallisuus.....	14
4.3 Monialainen yhteistyö	15
5 NUORISOTYÖ KOULUSSA.....	17
5.1 Koulussa tehtävä nuorisotyö – Mitä se on?	17
5.2 Koulu instituutiona tänä päivänä	20
5.3 Koulun ja nuorisotyön yhtymäkohdat	22
5.4 Kokemuksia muilta kouluilta.....	23
6 TULOKSET	24
6.1 Henkilökunnan haastattelun ja kyselyn tulokset.....	24
6.2 Oppilaiden kyselyn tulokset	31
6.3 Yhteenveto.....	39
7 KEHITYSIDEAT	41
7.1 Nuorisotyön tarve Keuruun yläkouluissa.....	41
7.2 Nuorisotyön sopeutuminen koulumaailmaan	44
7.3 Jatkotutkimusaiheet	45
7.4 Tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus	46
LÄHTEET	47
LIITTEET	52
Liite 1. Haastattelurunko koulun henkilökunnalle	
Liite 2. Kysely oppilaille	

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheeksi on valikoitunut koulussa tehtävä nuorisotyö, joka on tällä hetkellä herättänyt keskustelua, niin meidän nuorisotyöalan yhteisöpedagogiopiskelijoiden keskuudessa, kuin myös kouluilla ja kunnallisen nuorisotyön puolella. Aiemmin koulu ja nuorisotoimi ovat toimineet erillään toisistaan ja ovat ikään kuin vain vierailleet toistensa reviirillä. Nuorisotoimea on pyydetty mukaan luokkien ryhmäyttämiseen erityisesti yläkouluun siirryttäessä. Vastavuoroisesti nuorisotoimi on voinut tulla koululle kertomaan omasta vapaa-aikaan painottuvasta toiminnastaan ja sitä kautta päässyt tavoittamaan suuren joukon nuoria. Vaikka nuorisotoimella ja koululla on sama kohderyhmä ja samansuuntaiset päämäärät, on yhteistyö heidän välillä vielä alkutekijöissään. Viime vuosina on huomattu koulun ja nuorisotoimen yhteistyön mahdollisuus ja sen tuomat voimavarat nuorten kasvun ja kehityksen tukemisessa. (Kolehmainen 2012, 5.)

Nuorisotyö on projektiluontoisen ja verkostomaisen työn lisääntymisen vuoksi nousut esille keskusteluissa rajanylitysamattina. Nuorisotyö on levinnyt moninaistuville työkentille – kouluun, huoltoasemille, kauppakeskuksiin ja verkkoon. Nuoret ovat viime vuosina kohdanneet paljon muutoksia ja heidän maailmansa muuttuu jatkuvasti. Näin ollen on perusteltua kehittää myös nuorisotyön muotoja ja tapoja vastaamaan paremmin nuorten muuttuvia tarpeita. (Komonen, Suurpää & Söderlund 2012, 7.)

Koulussa tehtävää nuorisotyötä ja sen tarvetta on viimeisen kymmenen vuoden aikana tutkittu koko ajan enemmän. Aiheesta on tehty paljon opinnäytetöitä ja tutkimuksia. Kouluissa toimivat nuorisotyöntekijät ovat kuitenkin hyvin usein hankkeiden ja projektien ansiota, eivätkä siksi useinkaan pysyviä toimijoita koulussa

Keuruun pitkäaikainen nuorisoasiainhoitajan virka on aukeamassa uudelleen 7.1.2014 alkaen nimikkeellä nuoriso-ohjaaja. Nimikkeen lisäksi myös työtehtäviä on tarkastettu nykypäivän nuorisotyötä ja Keuruun tarpeita vastaavaksi. Työtehtävissä tullaan painottamaan enemmän koulussa tehtävää nuorisotyötä osana kunnallisen nuoriso-ohjaajan työnkuvaa. Tarkoitus on myös pohtia, kuinka nuoren kasvuympäristöissä vapaa-ajalla ja koulussa toimivat toimitivat tiiviimmässä yhteistyössä ja tukisivat nuoren kasvua. Tältä pohjalta lähdettiin selvittämään, mitä koulussa tehtävä nuo-

risotyö voisi olla juuri Keuruulla. Opinnäytetyön tarkoitus on toimia ohjenuorana laajenevalle ja uudistuvalla koulun kanssa tehtävälle yhteistyölle Keuruulla. Opinnäytetyö toimii myös apuna uuteen virkaan astuvalle nuorisohjaajalle. Työ sisältää sekä teoretietoa että muiden koulujen kokemuksia aiheesta, joiden avulla kaikki yhteistyötä tekevät ymmärtävät, mitä koulussa tehtävä nuorisotyö voisi olla ja miksi se nähdään tänä päivänä niin tärkeänä.

Mitä on koulussa tehtävä nuorisotyö? Mitkä ovat Keuruun yläkoulun henkilökunnan ja koululaisten odotukset nuorisotyöntekijälle? Näihin tutkimuskysymyksiin lähdettiin etsimään vastauksia haastatteluiden ja kyselyiden kautta Keuruun yläkoulujen opetus ja oppilashuollolliselta henkilökunnalta ja oppilailta.

2 KEURUUN NUORISOPALVELUT JA YHTEISTYÖ KOULUN KANSSA

Opinnäytetyön tilaajana on Keuruun kaupungin Nuorisopalvelut. Keuruu on tällä hetkellä reilun 10 000 asukkaan kaupunki. Kaupungissa on kuusi alakoulua ja kaksi yläkoulua. Opinnäytetyöni kannalta oleelliset koulut ovat nämä kaksi yläkoulua. Haapamäellä sijaitseva yhteiskoulun yläkoulu toimii opiskelupaikkana noin 57 oppilaalle ja Keuruun yhteiskoulun yläkoulu noin 250 oppilaalle. Keuruun Yhteiskoulun yläkoulu sijaitsee Keuruun keskustassa Koulukeskuksessa ja Haapamäen yhteiskoulun yläkoulu noin 17 kilometrin päässä Keuruun keskustasta. (Keuruun kaupunki 2013; Parkkonen 2013.)

Keuruun Nuorisopalvelut toteuttavat nuorisolakiin perustuvaa kunnallista nuorisotyötä ja sen tavoitteita. Nuorisopalvelut tuottavat toimintaa, joka kannustaa nuoria osallisuuteen ja osallistumiseen. Valtakunnallinen lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma toimii Keuruun Nuorisopalveluiden toiminnalle suuntaa antavana ohjenuorana. Tämän lisäksi nuorisopalveluille on tehty vuosille 2013-2016 oma nuorisostrategia, jossa on määritelty nuorisotyön yhteistyömallit ja kehittämiskohteet. (Keuruun nuorisopalvelut 2013; Parkkonen 2013; Lasten Keuruu kehittämisohjelma 2013-2016, 48.)

Keuruulla on tehty tilatyötä 1980-luvulta lähtien, mikä on yksi nuorisotyön osa-alue. Keuruulla on kaksi nuorisotilaa. Toinen tila sijaitsee Haapamäen taajamassa, joka tulee syksystä 2014 lähtien olemaan samassa rakennuksessa koulun kanssa. Nuorisokeskus Kipinä sijaitsee Keuruun keskustassa. Haapamäen tila on auki kaksi kertaa viikossa, joista toisen kerran järjestää Keuruun seurakunta. Kipinä taas on auki neljä kertaa viikossa. Kipinä on kaikkien keuruulaisten nuorten käytössä ja sitä käyttävät yhteistyössä 4H-yhdistys, yläkoulu ja muut nuorten vapaat toimintaryhmät nuorisopalveluiden lisäksi. Tilojen vuoroilla on erilaisia aktiviteetteja ja ohjattua toimintaa. Muita toimintaryhmiä ovat esimerkiksi, duunirinki, joka koostuu nuorten omasta työnvälitystiimistä sekä nuorten nettilehti Painovirhe, joka on nuorten itsensä toimittama nettilehti. Lisäksi Keuruulla on bänditoimintaa. Keuruun Nuorisopalveluilla on meneillään myös muita projekteja. Sosiaalisen vahvistamisen menetelmin kokoontuvat tyttö- ja poikaryhmät joka toinen tiistai. Nämä ryhmät on tarkoitettu seitsemäsluokkalaisten tytöille ja pojille. Keuruulla toimii myös Nuortenlaturi, seudullinen tieto- ja neuvontapalvelu, Kipinän talotoimikunta ja Nuorisovaltuusto. Lisäksi on mahdollisuus myös nuorten omille projekteille. Talotoimikunta (TaTo) toimii nuorisotilan omana vaikuttamiskanavana ja koostuu nuorisotilalla käyvistä aktiivisista nuorista, jotka edustavat kaikkia talolla käyviä nuoria. Keuruulla toimii myös nuorten aloitekanava.fi, jossa nuoret voivat tuoda oman äänensä ja ehdotuksensa kuuluviin. Mainittujen palveluiden lisäksi nuorisopalvelut tarjoavat myös koulutus- ja kurssitoimintaa, kansainvälistä nuorisotyötä, leiri- ja retkitoimintaa sekä matkoja ja tapahtumia. Nuorisopalveluilla työskentelee tällä hetkellä nuorisosiainhoitaja ja nuorisoohjaaja, sekä vaihteleva määrä tuntityöntekijöitä. (Keuruun nuorisopalvelut 2013; Parkkonen 2013; Lasten Keuruu kehittämisohjelma 2013-2016, 48.)

Koulun ja Nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä on Keuruulla tehty jo pitkään. Yksi isoimmista työmuodoista on joka keväiset ryhmäytyspäivät, joiden tarkoitus on kehittää ryhmän keskinäistä vuorovaikutusta ja taata jokaiselle oppilaalle turvallinen ja viihtyisä oppimisympäristö, jossa jokainen uskaltaa ilmaista mielipiteensä ja olla oma itsensä. Kaikki 7.luokkalaiset käyvät myös syksyn aikana tutustumassa nuorisotyön tiloihin Nuorisokeskus Kipinään. Yhteistyötä on ollut myös eri vaikuttajaryhmien välillä, nuorisovaltuusto, oppilaskunnat ja talotoiminta, joille on järjestetty esimerkiksi yhteisiä koulutuksia. Joustavan perusopetuksen eli JOPO-luokan kanssa Nuorisopalve-

lut ovat myös aloitelleet yhteistyötä, jolloin koulu on käyttänyt Kipinän tiloja tai JOPO-luokan oppilaat ovat olleet työjaksolla nuorisotilalla. Nuorisopalvelut voivat olla mukana erilaisten teemojen kautta koulun arjessa kuten tarjota esimerkiksi mediakasvatusta, tai erilaisia pajoja. Nuorisopalvelut ovat vierailleet koululla myös välituntisin erilaisten tempausten merkeissä, käyneet pitämässä aamunavauksia tai markkinomassa toimintaansa.

3 OPINNÄYTETYÖPROSESSI

Seuraavissa alaluvuissa esitellään tarkemmin opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimuskysymykset. Lisäksi kuvataan koko opinnäytetyöprosessi sekä tutkimuksessa käytettävät menetelmät. Luvuissa esitellään myös projektin eri vaiheissa ilmenneitä kysymyksiä, havaintoja ja ongelmia.

3.1 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoitus on kartoittaa haastatteluiden ja kyselyiden kautta koulun oppilashuollolliselta henkilöstöltä ja oppilailta koulussa toimivan nuorisotyöntekijän tarvetta Keuruun yläkouluilla, sekä selvittää mitä on koulussa tehtävä nuorisotyö ja mitä se voisi juuri Keuruulla olla. Tutkimustehtävänä on selvittää:

- Mitä on koulussa tehtävä nuorisotyö?
- Mitkä ovat Keuruun yläkoulun henkilökunnan ja koululaisten odotukset koulussa toimivalle nuorisotyöntekijälle?

3.2 Opinnäytetyön toteutus ja käytetyt menetelmät

Opinnäytetyötutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen tunnusmerkkejä, jotka esiintyvät myös tässä tutkimuksessa ovat aineistonkeruumenetelmä, harkinnanvarainen otanta, hypoteesittomuus ja tutkijan asema. (Eskola & Suoranta 2008, 13-19.) Tutkimuksessa on myös kvantitatiivisella menetelmällä kerättyä tietoa eli oppilaille toteutettu kyselylomake. Kyselylomake edustaa osittain kvantitatiivista aineistonkeruumenetelmää. Kyselylomakkeen kysymyksistä suurin osa on avoimia, jolloin vastauksia on analysoitu laadullisin menetelmin. Lauderin

(1993) mukaan yhdistettyjä tutkimusstrategioita voidaan jaotella menetelmien tehtävien suhteen, joita ovat varmentava käyttö, täydentävä eli komplementaarinen käyttö, laukaiseva innoittava käyttö, kuvaileva käyttö. Täydentävällä käytöllä ei haeta eri menetelmillä samaa tietoa vaan pyritään laajentamaan näkökulmaa ja saamaan laajemmin tietoa aiheesta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 31-32.)

Opinnäytetyöprosessi sai alkunsa syyskuussa 2013, kun Keuruun nuorisopalveluilta oli tullut Humanistiselle ammattikorkeakoululle (Humak) opinnäytetyöpyyntö. Alkuun olin yhteydessä Keuruun Nuorisopalveluihin ja pidimme yhteisen palaverin. Kartoitin yhdessä Nuorisopalveluiden kanssa Keuruun tarpeet ja toiveet opinnäytetyölle. Aihe eli koulussa tehtävä nuorisotyö Keuruulla oli kaupungille tärkeä ja ajankohtainen, sekä yhteiskunnallisesti merkittävä. Paljon on viime vuosina puhuttu nuorten kouluhyvinvoinnista ja ennaltaehkäisevistä toimista. Useat koululait jo korostavat lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamista. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004; erityisopetuksen strategia 2007; Holopainen & Lappalainen 2010, 114.) Esille nousi aiheen tiimoilta paljon kysymyksiä ja mietteitä. Aiheen laajuus ja ajan riittäminen mietitytti. Näistä huolimatta päätin lähteä työstämään opinnäytetyötä pyrkimällä parhaaseen ja Keuruulle hyödylliseen lopputulokseen. Koko opinnäytetyöprosessin ajan sain ohjausta ja asiantuntija-apua Humakin koulussa tehtävän nuorisotyön Uusiutuva koulu ja nuorisotyö –kehittämishankkeen projektipäälliköltä Marjo Kolehmaiselta.

Haastattelut

Opinnäytetyön aineisto syntyi yksilöhaastatteluiden, sähköpostikyselyiden ja lomakekyselyn kautta, joiden teemat olivat pääosin kaikissa samoja. Haastatteluni kolme pääteemaa olivat kouluviihtyvyys, yhteisöllisyys ja koulussa tehtävä nuorisotyö. Näitä teemoja selvitin tarkentavien kysymysten avulla. Haastatteluni oli teemahaastattelu. Teemahaastattelulle tyypillistä on, että kysymysten järjestys tai muoto saattaa vaihtua, kuitenkin haastattelun teemat eli aihepiiri on kaikille haastateltaville sama. Tämä ei kuitenkaan ole yhtä vapaamuotoinen kuin syvähaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47-48; Eskola & Suoranta 1998, 86.) Teemahaastattelulle on tärkeää miettiä teemat jo haastattelun suunnitteluvaiheessa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 66.) Keuruun Nuorisopalveluilla oli toive, että haastattelin heidän ajattelemaansa kymmentä hen-

kilöä Keuruun yläkoulujen opetus ja oppilashuollollisesta henkilökunnasta. Henkilöt valittiin Nuorisopalveluiden tietämyksen ja näkemyksen mukaan tavoitteena saada mahdollisimman monipuolinen ja laaja näkemys aiheesta. Kuitenkin aikataulullisista syistä päätin haastatella henkilökohtaisesti vain viittä henkilöä ja lopuille viidelle henkilölle lähetin haastattelurungon pohjalta kyselyn sähköpostitse. Haastatteluiden edessä huomasin, että olisi tärkeää saada useammalta aineenopettajalta näkökulmaa aiheeseen, kuin alun perin oli ajateltu. Näin ollen lähetin kolme sähköpostikyselyä lisää. Olin myös huomannut, että sähköpostitse kyselyyn vastausten saaminen oli haastavaa ja tätä ennakkoiden ajattelin saavani ainakin viisi kyselyä kahdeksasta takaisin.

Koulun henkilökunnan kanssa haastattelut järjestivät tiukasta aikataulusta huolimatta sujuvasti ja heidän kanssa yhteistyö oli onnistunutta. Haastateltavat suostuivat mielellään haastateltaviksi ja olivat mielestäni kiinnostuneita aiheesta, sillä järjestivät aikaa haastatteluille, vaikka se ei varmasti ollut helppoa koulun kiireisessä arjessa. Suoritin kaikki viisi haastattelua samalla viikolla ja haastattelut kestivät keskimäärin puolituntia. Lyhin haastattelu 20 minuuttia ja pisin 40 minuuttia. En ollut ennestään haastateltaville tuttu, eikä minulla haastattelijana ollut ennakkokäsityksiä Keuruun tilanteesta, koska tulin tilanteeseen hyvin ulkopuolisena itselleni vieraalle paikkakunnalle. Olin haastattelijana myös melko kokematon. Ensimmäinen haastattelu oli tilanteena haastavin, mutta ensimmäisen jälkeen haastattelut sujuivat rennommin. Haastattelurunko sai myös lisäyksiä ja omia muistiinpanoja ensimmäisen pohjalta, joita hyödynsin myöhemmissä haastatteluissa. Näin ollen haastattelun runko muuttui hie-man matkanvarrella ja pystyin paremmin tekemään tarkentavia kysymyksiä.

Haastattelin henkilöitä heidän työpaikallaan heidän valitsemassaan rauhallisessa paikassa. Pyysin lupaa nauhoittaa haastattelut helpottamaan aineiston myöhempää käsittelyä. Kaikki antoivat luvan nauhoittaa haastattelut. Pyrin tekemään haastattelutilanteesta mahdollisimman rennon hetken, enkä niinkään virallista tilaisuutta. Nauhurin käyttö saattoi lisätä joidenkin haastateltavien jännitystä tilanteessa, mutten usko sillä olleen merkitystä haastattelun kulussa tai vastauksissa. Oma roolini haastattelijana oli neutraali ja pääosin vain kuuntelin ja esitin kysymyksiä, mutta välillä olin tilanteen mukaan myös enemmän keskusteleva. Pyrin välttämättään johdattelua parhaani mukaan. Aihe oli kuitenkin sen verran vieras, että olisi ehkä ollut hyvä avata muuta-

mia käsitteitä ja taustoittaa tutkimusta hieman laajemmin. Olen kuitenkin tyytyväinen omaan toimintaani, sillä sain ainakin mielestäni rehellisiä mielipiteitä ja näkemyksiä aiheesta.

Sähköpostikyselyt

Sähköpostilla lähetin kyselyn kahdeksalle henkilölle. Kyselyn olin koonnut haastattelurungon pohjalta ja teemat ja kysymykset olivat molemmissa samat. Haastatteluissa pystyin tietenkin tarkentamaan vastauksia, toisin kuin sähköpostitse tekemässäni kyselyssä. Sähköpostitse kerättyjen vastausten oli tarkoitus olla tukemassa haastatteluilla kerättyä aineistoa ja laajentamassa näkemystä. Lähetin kysely kahdeksalle henkilölle toiveena saada ainakin viideltä henkilöltä vastaukset. Useista muistutteluista huolimatta vastauksia onnistuin sähköpostitse keräämään ainoastaan kolmelta henkilöltä. Aineiston laajuuden kannalta olisin tietenkin toivonut, että olisin saanut kerättyä mahdollisimman monelta vastaukset, mutta tein parhaani niiden saamiseksi ja koen näiden kolmen vastauksen jo antavan lisää näkemystä tehdyille haastatteluille. Näen tämän riittävänä aineistona opinnäytetyön kannalta, sillä kyselyjen tarkoituksena oli vain tukea haastatteluja, eikä niinkään toimia erillisenä aineistona.

Oppilaille suoritin kyselyn samaisesta aiheesta sähköisesti Webropolilla. Oppilaille kyselyn järjestäminen sujui myös ongelmitta ja koulun suhtautuminen näihin kyselyihin ja haastatteluihin oli myönteinen. Oppilaiden kysely erosi henkilökunnalle tehdystä haastattelusta, vaikka osittain kysyin samoja teemoja. Nuorille suunnattu kysely oli helpompi ymmärtää ja selkeämpi. Pyrin kysymään asioista, jotka koskettavat nuorten arkea ja saisin sitä kautta tietooni tarpeita ja näkemyksiä koulun tämänhetkisestä tilanteesta. Vastauksia sain oppilailta riittävät 55 kappaletta. Kyselyn oli tarkoitus olla satunnainen otanta koko oppilasjoukosta, jotta vastauksista saataisiin mahdollisimman hyvin yleistettäviä.

Seuraavaksi oli vuorossa haastatteluiden analysointi ja itse kirjoitusprosessi. Haastatteluiden analysoinnin aloitin litteroinnista, eli haastatteluiden sanasta sanaan kirjoittamisesta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 139-140.)

4 NUORISOTYÖ

4.1 Ammatillinen nuorisotyö

Nuorisotyö on ennalta ehkäisevään työhön pohjautuvaa, jonka keskeisin tavoite on tukea nuoren kasvua ja itsenäistymistä. Nuorisotyön tehtävä on myös tukea nuoren aktiivista kansalaisuutta, sosiaalista vahvistumista sekä pyrkiä parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja, jotka on määrätty vuonna 2006 voimaan tulleessa laissa. (Aaltonen 2011, 17; Nuorisolaki 2006.)

Nuorisolain ensimmäisen pykälän mukaan nuorisotyö perustuu vapaaehtoisuuteen ja sen tehtäviin kuuluu yleisesti opastaa, neuvoa ja tukea nuorta elämää koskevissa asioissa. Nuorten osallisuuden lisääminen ja tukeminen on myös yksi nuorisotyön perustehtävistä. Nuorisotyön keskeisimmiksi käsitteiksi on laissa määritelty yhteisöllisyys, yhteisvastuu, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, monikulttuurisuus, kansainvälisyys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen (Nuorisolaki 2006). Äsken mainitut keskeiset käsitteet on myös mainittu Lapsi – ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa (Valtioneuvosto 2011). Nuorisotyön järjestäminen kuuluu kaikissa kunnissa kunnan tehtäviin. Nuorisotyötä voivat järjestää myös erilaiset yhdistykset ja järjestöt, sekä seurakunnat (Nuorisolaki 2006.) Laki määrittää myös, että nuorisotyötä tulee tehdä moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten, nuorten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Laissa ei kuitenkaan ole määritelty standardoituja palveluita, vaan niistä päättää jokainen kunta itse. Tästä syystä palveluiden taso vaihtelee alueittain. (Mehtonen 2011, 17; Nuorisolaki 2006.)

Nuorisotyöntehtävät

Nieminen (2007) on luokitellut nuorisotyön neljään yleiseen tehtävään eli funktioon, jotka ovat: sosialisointifunktio, personalisaatiofunktio, kompensatiofunktio ja resurssointi- ja allokointifunktio. Sosialisointifunktiolla tarkoitetaan nuorten liittämistä yhteiskunnan jäseneksi, sekä hyväksi todettujen arvojen, roolien ja käyttäytymismallien siirtämistä uudelle sukupolvelle. Sosialisointifunktio ei pyri pelkästään säilyttämään

vanhaa, vaan tarkoitus on myös mahdollistaa nuorten käyttöön tietoja ja taitoja, joilla he pystyvät vaikuttamaan ja osallistumaan yhteiskunnan kehittämiseen ja uudistamiseen. Personalisaatiofunktiolla tarkoitetaan ohjausta, joka tukee nuoren kehittymistä omaksi itsekseen. Nuorisotyössä tuetaan nuoren yksilöllisyyden, ainutlaatuisuuden, ja omaleimaisuuden tunnistamista, tunnustamista ja tukemista. Nuorelle tarjotaan innostavia oppimiskokemuksia, sekä ohjataan häntä kiinnostavan harrastuksen pariin. Nuorisotyö kuulee ja kunnioittaa nuorten tarpeita, joiden perusteella nuorisotyön oppimisympäristöt rakentuvat. Kompensaatiofunktiolla tarkoitetaan nuorten vaikeuksien ja ongelmien korjaamista ja niissä auttamista, sekä kohdennetaan toiminta erityisryhmien ja heikommassa asemassa olevien nuorien auttamiseen. Korjaava työ ei pääsääntöisesti kuulu nuorisotyön puolelle, mutta nuorisotyötä toteutetaan kuitenkin sosiaaliset ongelmat huomioiden yhteistyössä esimerkiksi sosiaalityön, terveystoimen ja työvoimaviranomaisten kanssa. Resursointi- ja allokointifunktiolla tarkoitetaan nuorisotyön pyrkimystä vaikuttaa yhteiskunnan nuorille osoittamiin voimavaroihin, sekä vaikuttaa voimavarojen suuntaamiseen. (Nieminen 2007, 23-25.)

Arkikielessä nuorisotyö-käsite käsitetään usein liittyväksi kasvatukseen, lasten ja nuorten ohjaamiseen ja vapaa-ajantoimintamahdollisuuksien järjestämiseen (Sarha 2005, 26). Ammatillisen nuorisotyön on määriteltävä perustuvaksi kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen. Nuorisotyön ammatillisuuden ydin perustuu nuoren ja nuorisotyöntekijän väliseen dialogiseen kasvatussuhteeseen. (Soanjärvi 2011, 130). Ulkopuolisen silmin voidaan ihmetellä, mihin se biljardin peluu siellä nuorisotilalla oikein johtaa. Siinä kuitenkin rakentuu nuoren ja nuorisotyöntekijän välinen nuorisotyöllinen suhde, jota kautta nuorisotyöntekijä keskustellen tunnustelee nuoren tarpeita ja odotuksia. Nuorisotyöntekijä toimii nuorten innostajana ja tukee heitä oman elämänsä hallintaan. Kaikkeen tähän tarvitaan nuorisotyöntekijältä erityistä herkkyyttä huomata ja havaita asioita. (Soanjärvi 2011, 103-104; Kolehmainen 2012, 60.) Nuorisotyöntekijän nähdään olevan nuoren puolella, kuitenkin vastavuoroisessa ja kunnioittavassa suhteessa. Hänen tehtävänsä on saada nuori toimimaan, ei pelkästään sopeutumaan ympäröivään maailmaan. (Kolehmainen 2012, 43.)

Seudullinen tieto – ja neuvontapalvelu Nuortenlaturi on listannut perinteisiä tapoja ja menetelmiä tehdä nuorisotyötä. Samoja toimintoja ja tapoja on listannut myös Cederlöf (1998.)

Nuorisotyö voi olla nuorisotilojen avointa toimintaa, nuorisotiedotustyötä, kerhoja, leirejä, tapahtumia, seikkailukasvatusta, bänditoimintaa ja -tapahtumia, kulttuurista nuorisotyötä, erityisnuorisotyötä, monikulttuurisuustyötä, yökahviloita, pienryhmätoimintaa, kansanvälisiä vaihtoja, sovittelua ja tukiasumista, nuorisovaihtoa, iltapäivätoimintaa ja työpajoja (Nuortenlaturi 2013; Cederlöf 1998, 29.)

4.2 Aktiivinen kansalaisuus, sosiaalinen vahvistaminen ja osallisuus

Sosiaalinen vahvistaminen liittyy vahvasti nuorisotyön perustehtävään ja se löytyy myös nuorisolaista. Nuorisotyöllä ja sosiaalisella vahvistamisella on yksi ja yhteinen päämäärä. Molempien tavoitteena on saattaa nuoresta yhteisöllisen toiminnan aktiivinen kansalainen. (Mehtonen 2011, 20.) Sosiaalinen vahvistaminen käsitteenä tarkoittaa ehkäisevää työtä, joka voi olla esimerkiksi varhaista puuttumista, interventioita riskirajoilla, elämän nivelvaiheiden tunnistamista tai jopa korjaavia toimia. Sosiaalinen vahvistaminen on yksilön tai yhteisön kokonaisvaltaista tukemista kaikilla elämän osa-alueilla. Sillä pyritään tukemaan ihmistä parempaan elämään ja aktiiviseen kansalaisuuteen. (Mehtonen 2011, 13.)

Sosiaalinen vahvistaminen voi olla myös kohdennettua toimintaa erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Ennen vuotta 2006 sosiaalisen vahvistamisen käsitteen tilalla oli syrjäytymisen ehkäisy. Syrjäytyminen oli leimaava termi nuoria kohtaan ja sen ei koettu palvelevan nuoria. Sosiaalinen vahvistaminen on käsitteenä positiivisempi ja nuoren omien voimavarojen tukemiseen perustuvaa. Kaikki nuoret tarvitsevat elämänsä aikana sosiaalista vahvistamista tavalla tai toisella. (Aaltonen 2011, 17)

Osallisuus on säädetty nuorisolaissa (2006), kansainvälisessä lasten oikeuksien sopimuksessa (12. artikla), perustuslaissa (6§), lastensuojelulaissa (8§) ja lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa (2012-2015). (Sosiaaliportti 2013.) Uusimmassa lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa sanotaan, että tämän hetkessä yhteiskunnallisessa tilanteessa pitäisi kiinnittää huomiota lasten ja nuorten elämään kolmen kärjen kautta: osallisuus, yhdenvertaisuus ja arjenhallinta. (Valtioneuvosto 2011.)

Nuorisolaissa nuorten osallistumisella tarkoitetaan nuorten mahdollisuuksia osallistua paikallista nuorisotyötä koskevien asioiden valmisteluun, lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. Osallisuudella tarkoitetaan lapsen tai nuoren mahdollisuutta vaikuttaa itseään tai ympäristöään koskeviin asioihin ja heidän mahdollisuus olla osallisena itseään ja ympäristöään koskevissa asioissa on osaltaan rakentamassa heidän identiteettiään (Nuorisolaki 2006, Sosiaaliportti 2013; Ranto 2010, 88-89.). Osallistavan toiminnan avulla lapsi saa kokemuksia omasta kyvykkyydestään ja hän tuntee olevansa osa ympäröivää yhteiskuntaa. Osallisuudelle tuetaan lasta aktiiviseen kansalaisuuteen. (Herranen & Mäntysalo-Lamppu 2011, 35.)

Rannon (2010) mukaan osallisuudella ja siihen kasvattamisella on yhteiskunnassamme tilausta. Osallistuva kansalaisuus on myös osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa seitsemännessä luvussa *Eheyttäminen ja aihekokonaisuudet*, joissa käsitellään kasvatusta ja opetusta eheyttäviä teemoja. *Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys* on mainittu yhtenä seitsemästä aihekokonaisuudesta, joiden tavoitteet sisältyvät useisiin oppiaineisiin. Osallisuus on yhteneväinen tavoite koululla ja nuorisotyöllä molempien säädöspohjien valossa. Osallistuva kansalainen on kytketty samaan yhteyteen yrittäjyyden kanssa. Lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen pyritään vaikuttamaan yhteistyössä kaikkien nuorten elämään vaikuttavien tahojen kanssa. Näin ollen esimerkiksi koulun ja nuorisotoimen sekä muun sosiaalisen ympäristön on pyrittävä tarjoamaan nuorille mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin päätöksiin. Jos nuoren osallisuuden identiteettiä ei tueta varhaisessa vaiheessa, voi asioihin vaikuttaminen jäädä myöhemmällä iällä vähäiseksi, kun taas varhaisessa vaiheessa omakohtaisesti vaikuttamisen ja osallisuuden mielekkyyden havainneet nuoret ovat jatkossakin aktiivisempia ja osallistuvat päätöksen tekoon aktiivisemmin. (Ranto 2010, 87-89; Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004.)

4.3 Monialainen yhteistyö

Monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan nuorisolain (2006) mukaan, *paikallistasolla toteutettavaa eri toimialojen viranomaisten yhteistyötä*. Lain mukaan kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten. Verkostoon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveys-

ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Verkostoon voi näiden lisäksi kuulua muiden viranomaisten edustajia. (Nuorisolaki 2006.) Eri viranomaisten yhteistyötä on kutsuttu myös moniammatilliseksi yhteistyöksi, mutta monialainen yhteistyö on käsitteenä selkeämpi. (Lybeck & Wallden 2011,25-27.)

Monialaista yhteistyötä tehdäkseen täytyy tuntea oman alansa palvelut ja toimivallan rajat. Tietämystä täytyy löytyä myös muilta aloilta, jotta tietää mitä muilla on tarjottavanaan nuorille. Yhteistyön oppiminen ja uuden toimintatavan omaksuminen on haastavaa ja vaatii kaikilta osapuolilta keskinäistä luottamusta ja toisen ammattiosaamisen kunnioittamista. (Lybeck & Wallden 2011, 26-27.) Monialainen yhteistyö vaatii myös vahvaa ammatti-identiteettiä ja vahvaa luottoa omaan osaamiseen etenkin nuorisotyöntekijän puolelta (Komonen & Suurpää & Söderlund 2012, 170-173). Verkosto toimii eri viranomaisten välillä yhteistyön foorumina eikä käsittele yksittäisen nuoren asioita vaan toimii yleisemmällä tasolla. Verkoston kokoamisvelvoite ei ole uusi kunnille, sillä taustalla on jo lakiin kirjoitettu velvoite nuorisotyö ja – politiikka, johon kuuluu nuorten kasvu ja elinolojen parantaminen. Monialaisen yhteistyön tavoite on saattaa muiden toimijoiden tietoon, mitä palveluita kukin nuorille tarjoaa ja palveluita uudistaessaan ja kehittäessään eri viranomaiset tietäisivät paremmin nuorten tarpeet ja millaiset ovat lasten ja nuorten elinolot sillä hetkellä. Verkostolla pyritään siis parantamaan nuorille suunnattujen palvelujärjestelmien keskinäistä vaikuttavuutta ja toimivuutta. Verkosto pystyy tuottamaan myös ajankohtaista tietoa kunnan päättäjien tietoon ja samalla tuodaan nuorten näkökulmaa esille paikalliseen suunnitteluun. Näin ollen toteutetaan myös nuorten osallistumista ja kuulemista koskevaa nuorisolain kahdeksannen pykälän mukaista tehtävää. (Komonen ym. 31-33; Nuorisolaki 2006.)

Monialaisesta yhteistyöstä on hyötyä myös yksittäisen työntekijän kannalta. Yhteistyötä tehdessä voi yksittäinen työntekijä kääntyä vaikeassa tilanteessa työryhmän puoleen, josta saa tukea päätöksen tekoon. Samalla jokainen yhteistyötä tekevä voi laajentaa omaa osaamistaan, sillä ryhmässä oma tietämys ja näkökulmat tuodaan yhteiseen käyttöön. (Kumpulainen, Krokfors, Lipponen, Tissari, Hilppö & Rajala 2011, 42-43; Vehviläinen 2002, 51-52.)

5 NUORISOTYÖ KOULUSSA

Koulussa tehtävää nuorisotyötä on kehitetty erilaisten hankkeiden ja projektien kautta niin kunnissa kuin alan kouluttajien parissa. Humak on Keski-Suomessa ollut 2000-luvulta lähtien taho, joka on aktiivisesti ollut mukana kehittämässä koulussa tehtävää nuorisotyötä. Ensimmäinen Humakin kehittämishanke liittyen koulussa tehtävään nuorisotyöhön oli vuonna 2002. Hanke toteutettiin Kilpisen koululle Jyväskylään yhteistyössä Perhekeskus Ville ry:n kanssa. Eräs Humakin hanke liittyen koulunuorisotyöhön oli Nuorisoilmiö-hanke Hankasalmella, jossa mallinnettiin koulussa tehtävää nuorisotyötä. Tuorein Humakin valtakunnallinen hanke nuorisotyöhön liittyen on Uusiutuva koulu ja nuorisotyö–hanke vuosina 2010 -2013. Hankkeen tarkoituksena on tuottaa tietoa ja kokemusten arviointia koulun ja nuorisotyön yhteistyöstä ja sen mahdollisuuksista. Hankkeen tarkoituksena on myös toimintatavan vakinaistaminen ja levittäminen, sekä nuorisotyön muotojen, toimintatapojen ja uudenlaisen työntekijyyden työnkuvan kehittäminen koulussa toimivalle nuorisotyöntekijälle. Humak on ollut mukana useissa kokeiluissa ja projekteissa liittyen koulussa tehtävään nuorisotyöhön ympäri Suomen. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013.)

Uusiutuva koulu ja nuorisotyö-hankkeen tarkoituksena on lisätä tietoutta koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Tietoa voitaisiin myös hyödyntää alan koulutuksissa, kuten esimerkiksi yhteisöpedagogien ammatillisen osaamisen vahvistamiseen kouluympäristössä. Hankkeen rahoitti opetusministeriö. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013)

5.1 Koulussa tehtävä nuorisotyö – Mitä se on?

Koulussa tehtävälle nuorisotyölle ei ole vakiintunutta termiä, joka kuvastaisi koulussa tehtävää nuorisotyötä selkeästi ja ymmärrettävästi. Uusi aihe ja koulussa toimivien nuorisotyöntekijöiden vaihtelevat toimintatavat luovat omat haasteensa myös pysyvän termin löytämiselle. Kolehmainen (2012) opinnäytetyöhön keräämässään aineistossa esiintyi kumminuoriso-ohjaajia, koulunuorisotyöntekijöitä, nuorisonohjaajia, nuorisotyöntekijä ja projektityöntekijä, jotka kaikki tekivät nuorisotyötä koulussa. Hu-

makin opetussuunnitelmaan taas on kirjattu koulunuorisotyö (Humanistinen ammatti-
korkeakoulu 2013). Selvyyden vuoksi käytän opinnäytetyössäni termejä koulussa
tehtävä nuorisotyö, nuorisotyö koulussa tai koulunuorisotyöntekijä. Viimeisimmällä
termillä tarkoitan nuorisotyöntekijää, joka työskentelee koulussa sekä vapaa-ajalla.
Koulussa tehtävä nuorisotyö on koko ajan vahvistuva uusi nuorisotyön muoto. Kou-
lussa tehtävä nuorisotyö ei ole kuitenkaan kokonaan uusi asia, sillä yhteistyötä on
tehty aiemminkin. Viime vuosina on kuitenkin huomattu koulujen tarve pysyvämmälle
koulun ja nuorisotyön yhteistyölle. Kouluun kaivataan nykyisen henkilökunnan rinnal-
le lisää kasvattajia ja nuorisotyöntekijä on nähty siihen rooliin sopivana. (Soanjärvi
2005, 16.) Uutta tässä on nuorisotyöntekijän pysyvämpi rooli ja työskentely koulu-
maailmassa yhteistyössä koulun henkilökunnan kanssa. Uutta on myös nuorisotyön
soveltaminen vapaa-ajan ja vapaaehtoisen toiminnan sijaan koulumaailmaan, joka on
oppimiseen ja aikatauluihin sidottua. (Pohjola 2010, 3.) Yhteisenä tavoitteena on kui-
tenkin toteuttaa jatkuvampaa uudenlaista yhteistyötä yhteisten tavoitteiden eteen.
(Kolehmainen 2012, 6.)

Leppä (2010) toteaa artikkelissaan, että nuorisotyön puolelta koulu koetaan kiinnos-
tavaksi instituutioksi, sillä siellä on mahdollista tavoittaa koko nuorten ikäluokka ja
varhainen puuttuminen mahdollistuu ennalta ehkäisevän työn ohella. Kouluissa taas
nähdään nuorisotyön mahdollisuudet lasten ja nuorten kasvun tukena, sekä yhteisöl-
lisyyden ja kouluhyvinvoinnin lisääjänä yksilön varhaisen tukemisen lisäksi. (Leppä
2010.) Jo vuonna 2005 julkaistussa teoksessa Nuorisotyötä koulussa, on nuorisotyö-
ntekijää kuvailtu koulumaailman epäviralliseksi viranomaiseksi, jota nuoren on
helpompi lähestyä kuin koulun virallisia viranomaisia. Nuorisotyöntekijä toteuttaisi
koulussa omaa erityisosaamistaan eli nuorten kohtaamista samoin kuin opettajat to-
teuttavat opettamista. Kuitenkin nämä kaksi eri ammattikuntaa tekevät yhteistyötä
nuorten kasvun ja kehityksen tukemiseksi. (Soanjärvi 2005, 16.)

”Voisin kuvitella, että siitä tulis semmonen helposti lähestyttävä aikuinen.”

”Nuorisotyöntekijä on oman ammattinsa kautta helposti lähestyttävä aikuinen, jonka kanssa on kiva jutella.”

Kaiken innovatiivisen ja positiivisen ajattelun keskeltä on nuorisotyön puolelta nousut esille myös pelkoja. Pelkoa on aiheuttanut nuorisotyön resurssien riittäminen, jos koulu vahvempana osapuolena vie nuorisotyön resursseja vapaa-ajalta ajateltua enemmän. Nuorisotyön täytyy pyrkiä säilyttämään työnsä peruslähtökohdat muuttuvassa tilanteessa. (Soanjärvi 2011, 65.)

Kouluhyvinvointi- Osaava nuorisoala koulussa –hankkeessa on mallinnettu nuorisotyöntekijän työn tavoitteita koulussa, jotka Leppä on mallintanut seuraavasti:

1. Lapsen ja nuoren kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen monialaisen työyhteisön jäsenenä. Tämä tavoite tarkoittaa käytännössä aikuista, jolla on arjessa aikaa lasten ja nuoren suurille sekä pienille asioille.
2. Koulun yhteisöllisyyden tukeminen ja kehittäminen nuorisotyön ammattiorientaation näkökulmasta oppilas- ja työyhteisötasolla siten, että toimintaympäristö voidaan kokea turvalliseksi ja kouluviihtyvyyttä voi lisääntyä.
3. Ennaltaehkäisevän työn toteuttaminen monialaisessa yhteistyössä. Tämä tavoite sisältää ajatuksen yksilöiden huomaamisesta, varhaisesta puuttumisesta sekä oppilashuollollisesta työstä.
4. Erilaisten nonformaalien oppimisympäristöjen mahdollistaminen ja tuominen kouluun, erityisesti opettajan työparina toimien. (Leppä 2010)

Yhteisöllisen pedagogiikan on todettu kuvaavan nuorisotyöntekijän osaamista ja työnkuvaa koulussa. Yhteisöllinen pedagogiikka perustuu informaaliin kasvatukseen, kriittiseen pedagogiikkaan ja sosiaalipedagogiikkaan. Yhteisöllisellä pedagogiikalla koulussa pyritään tukemaan nuorten kasvua ja hyvinvointia sekä kasvattamaan heistä aktiivisia kansalaisia ja toimijoita, vahvistamaan yksilöä ryhmässä ja yhteisössä sekä vahvistamaan yhteisön jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta. Edellä mainittuihin pyritään vaikuttamaan harrastustoiminnan, tapahtumien, kiusaamisen ehkäisyyn, kodin ja koulun yhteistyön, luokkien ryhmäytämisen, osallisuustoiminnan, välituntiohjauksen, erilaisilla teemojen, opiskelumotivaation ja valmiuksien tukemisen sekä sosiaalisen vahvistamisen avulla. (Kolehmainen 2012, 95-96.)

Nuorisotyö on ehkäisevää työtä vapaa-ajalla ja sitä se on myös koulumaailmassa.

Nuorisotyöntekijälle on hahmoteltu kolme roolia ehkäisevän työn näkökulmasta, jotka

ovat 1) silmä ja korvapari, luotettava aikuinen 2) moniammatillisen työryhmän aktiivinen toimija 3) nuoren elämänhallinnan tukija ja elämäntaitojen edistäjä. Nuorisotyöntekijä voi huomioida tilanteita koulun arjesta, jotka herättävät huolta. Nuorisotyöntekijä voi tarttua kiusaamistilanteisiin, yksin aikaansa viettäviin tai hän voi ohjata toimintaa välituntisin tai vain viettää aikaa oppilaiden kanssa. Nuorisotyöntekijä on läsnä nuorten arjessa tukemalla heitä kokonaisvaltaisesti kuuntelemalla, antamalla aikaa ja olemalla matalan kynnyksen aikuinen. (Siekkinen 2010, 50.) Nuorisotyöntekijä voi olla se ammattilainen, jolla on kykyä ohjata ryhmätyötaitoja tietoisesti tunnistamalla ryhmän kehitysvaiheita, rooleja ja normeja ryhmässä sekä konfliktitilanteissa toiminen ja erilaisten tunteiden ja heränneiden ajatusten käsitteleminen. (Kuivakangas 2011, 130.)

5.2 Koulu instituutiona tänä päivänä

Perusopetuksen arvopohjana toimivat ihmisoikeudet, tasa-arvo, demokratia, luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen sekä monikulttuurisuuden hyväksyminen. Opetuksella pyritään edistämään yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, yksilön oikeuksien vapauksien kunnioittamista. Koulun tehtävänä on antaa jokaiselle yksilölle mahdollisuus yleissivistävään koulutukseen ja oppivelvollisuuden suorittamiseen, sekä antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa, sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Opetustehtävän lisäksi koululla on myös kasvatustehtävä. (Perusopetuksen opetussuunnitelma 2004, 14.)

Perusopetuksen on annettava mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittymiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada valmiudet jatko-opintoihin ja osallistuvana kansalaisena kehittää demokraattista yhteiskuntaa. Perusopetuksen on myös tuettava jokaisen oppilaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä äidinkielen kehitystä. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen. Yhteiskunnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja tulevaisuuden rakentamiseksi perus-opetuksen tehtävänä on siirtää kulttuuriperintöä sukupolvelta toiselle, kartuttaa tarvittavaa tietoa ja osaamista sekä lisätä tietoisuutta yhteiskunnan perustana olevista arvoista ja toimintatavoista. Sen tehtävänä on myös kehittää kykyä arvioida asioita kriittisesti, luoda uutta kulttuuria sekä uudistaa ajattelu- ja toimintatapoja. (Perusopetuksen opetussuunnitelma 2004, 14.)

Opetussuunnitelman (2004) mukaan koulun toimintakulttuurilla on suuri vaikutus koulun kasvatukseen, opetukseen ja sitä kautta oppimiseen. Koulun käytännöllä ja säännöillä pyritään tukemaan oppimiselle ja kasvatukselle asetettuja tavoitteiden toteutumista. Toimintakulttuuri pitää sisällään kaikki säännöt, käytännöt, toimintatavat, arvot ja periaatteet, sekä oppituntien ulkopuolisen toiminnan, kuten juhlat, teemapäivät ja tapahtumat. Koulun tavoite on luoda toimintakulttuuri joka on avoin ja vuorovaikutteinen sekä yhteistyötä tukeva muun yhteiskunnan kanssa. Oppilailta tulee myös olla mahdollisuus vaikuttaa toimintakulttuurin luomiseen ja kehittämiseen. Oppimisympäristöstä pyritään myös luomaan vuorovaikutusta tukeva sekä avoin, myönteinen, kiireetön ja rohkaiseva ilmapiiri. Näin edistetään vuoropuhelua opettajien ja oppilaiden kesken ja ohjataan oppilaita työskentelemään ryhmän jäsenenä. (Launonen & Pulkkinen 2004, 57; Perusopetuksen opetussuunnitelma 2004, 17-18.)

Koulu on paikka oppimiselle, mutta myös monelle nuorelle se on toisten nuorten kohtaamispaikka, sosiaalinen yhteisö. Koulussa koettu ohjaa vahvasti lapsen ja nuoren kehitystä niin hyvässä kuin pahassa. Vaikutukset työntyvät persoonalliseen kehitykseen asti ja lapsi tai nuori kantaa niitä mukanaan läpi elämän. (Välijärvi 2011, 23.)

Koulu instituutiona on viime vuosina joutunut melkoisen uudistusprosessin keskelle. Koulu kohtaa uusia haasteita, niin koulun sisältä päin kuin myös ulkopuolelta globaalista yhteiskunnasta aina talouselämään saakka. Kaikki tapahtuvat muutokset vaativat perinteisten organisaatioiden ja tiedonalojen rajoja ylittävää toimintaa, ja ennen kaikkea halua uudistua. Tänä päivänä pyritään ajattelemaan, kuinka koulu pystyy vastaamaan oppimisen ja sosiaalisuuden uusiin tarpeisiin ja haasteisiin, eikä niin että lapsen ja nuoren on sopeuduttava kouluun muuttuvan yhteiskunnan keskellä. (Pohjola 2010, 1-2.) Välijärvi (2011) näkee syyn muutostarpeelle ihmisten muuttuneissa tavoissa toimia ja rakentaa yhteiskuntaa. Lisäresurssien saaminen kunnalliseen koulutukseen on kaukaa haettua, näin ollen koulun työkuulttuurin ja perinteisten ammattialojen täytyy muuntua toimintamalleiltaan tämän päivän tarpeita vastaavaksi. Nykyisiä resursseja on kohdennettava uudelleen ja vanhoista toimintatavoista muokattava uusia tänä päivänä toimivampia ratkaisuja. (Pohjola 2010, 1-2.) Kaiken pirstonaisuuden ja uudistuvan keskellä koulun odotetaan luovan yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kanssa käymistä nuorten ja myös aikuisten kesken. (Välijärvi 2011, 24.)

Pohjola (2010) on tuonut tutkimuksessaan esille muuttuvan sosiaalisuuden ja sosiaalisen osaamisen tilauksen kouluissa. Nuorten kulttuurinen muutos on tapahtumassa lisääntyvänä tunteiden näyttämisenä ja niiden työstämisenä. Koulussa kaikki tämä näkyy lisääntyvänä puheena ja hälinänä. Sosiaaliseen osaamiseen liittyy myös lisääntyvät haasteet yhteisöllisyydessä ja ryhmien toimivuudessa. Oppilaiden emotionaalisten ja sosiaalisten muutosten myötä opettajat kokevat työnsä vaativammaksi ja raskaammaksi. Opettajat saattavat kokea, ettei heillä ole valmiuksia näihin muuttuneisiin tilanteisiin. (Pohjola 2010, 4-5.) Edellä mainitussa Kouvolaan sijoittuvassa tutkimuksessa koulunuorisotyö sai alkunsa opettajien toiveesta. (ks. Pohjola 2010.) Opettajat kokivat, ettei heidän ammattitaitonsa ja koulutuksensa ole riittävä nuorten kohtaamiseen nuorten vaatimissa määrin. (Pohjola 2010, 5-6.) Myös Siekkinen (2010) on opinnäytetyössään tehnyt saman huomion haastateltaviensa kautta. Hänen haastateltavistaan muutamat olivat nostaneet esille sen, että osa yläkoulun opettajista on tullut vain opettamaan oppiainetta, eikä niinkään kohtaamaan nuoria. Vaikka halu ja taidot kohdata nuoria riittäisivätkin, saattaa opettajien suuri työmäärä ja kiire tulla seuraavaksi esteeksi. (Siekkinen 2010, 40.) Nämä kaikki haasteet ja myös mahdollisuudet kuvastavat tämän päivän koulua.

5.3 Koulun ja nuorisotyön yhtymäkohdat

Koulu ja nuorisotyö ovat perinteisesti olleet hyvin erillään toisistaan, mutta jo 1940-luvulla Juha Niemisen (1995) tutkimuksen mukaan kansakoulun opettajat ovat kouluttautuneet nuorisotyönohjaajakursseilla. Siitä lähtien kerhotoiminta on ollut osa niin perinteistä nuorisotyötä, kuin myös koulujen toimintaa. (Sarha 2005, 23-24.)

Koulun ja nuorisotyön tavoitteista löytyy yhtäläisyyksiä heitä ohjaavien lakien pohjalta. Perusopetuslain mukaan opetuksen tavoitteena on *tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja* (Perusopetuslaki 1998). Nuorisotyön tulee lain mukaan *tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja* (nuorisolaki 2006.) Yhtymäkohtia löytyy siis jo lain puitteista, sillä perusopetuslaki pitää sisällään sosioemotionaalisen kehityksen tavoitteita, joihin pelkällä tietotaidollis-

sella opetuksella ei pystytä vastaamaan. (Launonen & Pulkkinen 2004, 46; Kolehmainen 2012, 72-73.)

Vaikka yhteistyötä on ollut koko ajan tähän päivään asti, koulu ja nuorisotyö puhuvat helposti eri kieltä. Kolehmainen (2012, 48) on tuonut esille nuorisotyön oman kielen ja sen eroavaisuuden koulun kieleen. Koulussa toimiva nuorisotyöntekijä saattaa kuvailla tavoitteitaan nuoren itsetunnon ja kaverisuhteiden tukemisella, kun koulu taas ymmärtäisi paremmin oppimisvaikeuksien tukemisen ja poissaolojen vähentämisen, jotka ovat kuitenkin syy seuraussuhteessa toisiinsa. Tavoitteet ja kohderyhmä saattavat olla koulun ja nuorisotyön kanssa samat, mutta erilaiset lähestymistavat ja näkökulmat vaikeuttavat yhteisten linjojen löytämistä.

Yhdeksi koulun tehtäväksi on nimetty oppilaslähtöisyyden edistäminen, jossa oppilaita rohkaistaan vaikuttamaan omaan elämäänsä ja sitä koskeviin asioihin ja samaan pyritään nuorisotyön tavoitteilla. Oppilaslähtöisyydestä puhuttaessa opetuksessa pyritään ottamaan oppilaat huomioon myös yksilöinä, heidän yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioiden. (Launonen & pulkkinen 2004, 23-24.) Nuorisotyö voi olla mukana vastaamassa myös erilaisten oppijien tarpeisiin ja olla tukemassa heidän oppimistaan nuorisotyön menetelmin esimerkiksi toiminnallisuuden keinoin. Opetus- ja kulttuuriministeriön lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa 2012-2015 on uskottu vaikuttavan kouluhyvinvointiin yhteistyön tiivistämisellä, nuorisotyön ja koulun yhteistyöllä. Strategian tavoitteissa tuodaan esiin nuorisotyön lähtökohdat ja toiminta, joilla nuorisotyö voi olla mukana rakentamassa yhteisöllistä toimintakulttuuria sekä lisäämässä hyvinvointia koulussa. (Kolehmainen 2012, 63; Valtioneuvosto 2011.)

5.4 Kokemuksia muilta kouluilta

Parkkitoimintaa on harjoitettu yhtenä koulussa tehtävän nuorisotyön muotona. Parkkitoiminnan tarkoituksena on taata oppilaille turvallinen ja rauhasa oppimisympäristö. Parkkitoiminta perustuu välittömän puuttumisen malliin, jolla voidaan nopeasti reagoida häiritsevään käyttäytymiseen. Parkki sijaitsee koulussa sovitussa paikassa,

jonne opettaja voi lähettää häiritsevästi käyttäytyvän oppilaan rauhoittumaan, tai oppilas itse voi sinne halutessaan pyytää. Parkkiohjaaja käy oppilaan kanssa läpi häiritsevään käyttäytymiseen johtavia syitä ja tarvittaessa ohjaa oppilaan eteenpäin esimerkiksi koulukuraattorille tai terveydenhoitajalle. Parkissa ei opiskella vaan se on rauhoitettu tila asian purkamista varten. Parkissa voi työskennellä esimerkiksi nuorisohjaaja. (Koponen 2002, 40.)

Tyypillistä toimintaa koulussa toimivalle nuorisotyöntekijälle on erilaisten ryhmien ohjaaminen, esimerkiksi sosiaalisen vahvistamisen ryhmien tai muuta tukea tarjoavien. Välituntipartiointi, tapahtumat, teemat, toiminnallisuus, nuorisotiedotus sekä moniammatilliset työryhmät yhdessä muun koulun henkilökunnan kanssa ovat olleet koulussa työskentelevän nuorisotyöntekijän työnkuvia. (Leppä 2010, 71.)

6 TULOKSET

Seuraavissa luvuissa analysoidaan haastatteluiden ja kyselyiden tuloksia. Luvussa 3.2 opinnäytetyöprosessi olen kertonut tarkemmin kuinka haastattelut ja kyselyt toteutettiin sekä kuinka haastateltavat oli valittu. Kyselyiden ja haastatteluiden tulokset ovat vain suuntaa antavia ja pyrin vastausten kautta nostamaan esille asioita, mitkä ovat tutkimukseni kautta oleellisia. Vertaan myös oppilaiden ja henkilöstön vastauksia toisiinsa ja pohdin niiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Vastauksien avulla pohdin nuorisotyöntekijän tarvetta koulussa sekä hänen mahdollisuuksiaan siellä vaikuttaa esille nousseisiin asioihin. Lopuksi kerään kehitysideoita otsikon alle yhteen tärkeimmiksi näkemäni asiat ja ehdotukset, joihin nuorisotyöntekijällä voisi olla mahdollisuus vaikuttaa ja millaista toimintaa häneltä koulussa odotetaan.

6.1 Henkilökunnan haastattelun ja kyselyn tulokset

Analysoin henkilökunnan sähköpostikyselyn ja haastatteluiden tulokset yhtenä kokonaisuutena, enkä erottele vastaajia vaan käytän jokaisesta haastateltavasta sanaa haastateltava tai vastaaja.

Yhteisöllisyys, kouluviihtyvyys ja koulun ilmapiiri

Ensimmäisenä haastattelun teemana oli yhteisöllisyys, kouluviihtyvyys ja koulun ilmapiiri. Kaikki vastaajat näkivät omasta mielestään koulun ilmapiirin hyvänä niin henkilökunnan kuin myös oppilaiden kesken. Koulun ilmapiiriin jokainen pyrki omalta osaltaan vaikuttamaan, mutta yhteisiksi keinoiksi nimettiin esimerkiksi KiVa-koulumenettely, joka on kiusaamisen vastainen toimenpideohjelma. Oppilaiden vaikutusmahdollisuudet nostettiin myös esille kouluviihtyvyydestä puhuttaessa ja se nähtiin nuorille tärkeänä asiana. Yhteisöllisyydestä oltiin pääosin samaa mieltä, etenkin Haapamäen koulun osalta. Haapamäellä koettu yhteisöllisyys perustui pääosin koulun pieneen kokoon, joka helpotti yhteisöllisyyden luomista ja tunnetta yhteisöllisyydestä. Keuruun yläkoulu taas oli kooltaan isompi ja siellä yhteisöllisyyttä nähtiin myös olevan, mutta se ei kaikkien mielestä yltänyt koko koulun tasolle vaan yhteisöllisyys saattoi jäädä luokkakohtaiseksi. Melkein jokainen vastaaja näki yhteisöllisyydellä olevan vaikutusta oppilaiden kouluviihtyvyyteen.

”Yhteisöllisyys on avain kouluhyvinvointiin, kun teemme työtä yhteisen työn ja tavoitteiden mukaan takaamme sen, että kaikki viihtyvät juuri meidän koulussa.”

”(...) Musta se lähtee sillä tavalla ihan aikuisten tasolta, opetasolta. Siis sille jos on niinku hyvä yhteishenki ja pidetään yhteisistä sovituista sopimuksista kiinni, niin se vaikuttaa ihan suoraan siihen oppilaidenkin työskentelyilmapiiriin.”

”Kyl musta on riittävän yhteisöllinen. (...) Et on tämmösiä koulutyön ulkopuolisia juttuja, tapahtumia, konsertteja ja jotakin tän tyyppistä.”

Nuorten kuuleminen

Kysyttäessä nuorten kuulemisesta ja kohtaamisesta suurin osa vastaajista koki, että heillä on riittävästi aikaa oppilailla. Moni kuitenkin toi esille, että vielä enemmän pitäisi olla aikaa ja sitä pitäisi pyrkiä tavoitteellisesti järjestämään. Haastatteluissa tuotiin esille Keuruun ja Haapamäen yläkouluissa toimivat koulupsykologi ja koulukuraattori, joiden avulla oppilaiden kuuleminen on mahdollistunut entistä paremmin. Useat toivat esille myös, että vaikka on paljon mahdollisuuksia tulla kuulluksi niin aina jää niitä

nuoria, jotka eivät halua tai koe tarpeelliseksi tarjottuja mahdollisuuksia. Melkein jokainen haastateltava pyrki omalta osaltaan parantamaan oppilaiden kohtaamista ja kuulemista tietoisesti. Usein todettiin koulun asioiden olevan hyvin, mutta todettiin myös, ettei koskaan voi olla liikaa aikuisia oppilaita varten. Huomioitiin myös oppilaiden tämän päivän aikuisen nälkä ja tahto puhua omista asioistaan.

”Ja sitä aikaahan pitää olla. (...) Ja jotenki se ajatus, että me ei olla enää opettajia vaan me ollaan koko ajan enemmän kasvattajia vaikei haluttais. (...) Joka on tietysti niin ku perinteiselle opettajalle, joka on kauan ollu töissä ja yläkoululla etenki, se on vaikee se semmonen, että sä hyväksyt että sun täytyy paljon muutaki tehdä ku opettaa. (...)”

Oppilaiden konkreettisiksi vaikutusmahdollisuuksiksi useat haastateltavat mainitsivat oppilaskunnanhallituksen, jolta kysytään usein mielipiteitä ja kommentteja koulua koskeviin asioihin. Kuitenkin huomioitiin myös se, että oppilaskunnanhallitus ei edusta kaikkia oppilaita ja pitäisi saada huomioitua myös ne nuoret, jotka eivät ole aktiivisesti mukana, mutta olisivat kuitenkin mahdollisuuden tarjoutuessa halukkaita vaikuttamaan asioihin.

Nuorisotyön tunnettavuus

Haastatteluiden perusteella selvisi, että suurin osa henkilöstöstä eivät tienneet mitkä ovat nuorisotyön perustavoitteet ja onko niillä jotain yhteistä koulun tavoitteiden kanssa. Useat ajattelivat nuorisotyötä ainoastaan vapaa-ajan erilaisina toimintoina, kuten kerhot, tapahtumat ja muut toiminnat. Osa näki yhtäläisyyksiä koulun oheistoiminnan mm. yhteisöllistämisen ja sosialistamisen kanssa. Joku näki tavoitteet myös hyvin erilaisina, mutta toisiaan täydentävinä.

”Tota, mä luulin, että niillä on samantyyppiset tavoitteet kuin meillä koululla tässä oheistoiminnassa.”

”Kyllä se varmaan, se nuorisotyön tavoite on semmosta virikkeiden ja olosuhteiden ja kaikenlaisten elämysten luominen ja erilaisten kokemusten, reissujen ja tapahtumien muodossa.”

”Saman väestön kanssa me ollaan tekemisissä. (...) Koulun tavoitteet on vähän erilaiset kun nuorisotyön ja sit se nuorisotyön rooli nuorten elämässä on vähän erilainen, ne on musta toisiaan täydentäviä asioita.”

”No en tiiä kyllä siitä mitään. Mulla olis semmonen mielikuva, että se on vapaa-ajalla tapahtuvaa työtä, jossa nuoret voi olla aikuisten kanssa.”

”Siis enhän mä tarkasti tiedä mitkä nuorisotyön tavoitteet on. Toki jos sillä pyritään siihen, että tukea sitä nuoren kasvua ja kehitystä sillä omalla osallaan niin onhan sillä nyt yhteistä.”

Haastateltavista kaikki olivat tietoisia nykyisestä yhteistyöstä nuorisopalveluiden ja koulun välillä ja osa oli itse henkilökohtaisesti tehnyt yhteistyötä. Koulun henkilöstö ja nuorisopalvelut olivat olleet yhteisissä palaverissa satunnaisesti ja yhteistyössä 6.-7.luokkalaisten ryhmäytysten kautta. Nuorisopalvelut olivat myös satunnaisesti vierailleet koululla erilaisten tempausten merkeissä.

Kysyttäessä missä asioissa voisit nähdä nuorisotyöntekijän koulun arjessa, vastaukset olivat hieman hataria ja aiheuttivat monelle miettimisen paikan. Selkeää vastausta ei tullut yhdeltäkään, mutta pienen miettimisen jälkeen alkoi löytyä asioita, missä nuorisotyölle nähtiin paikka koulussa. Nuorisotyöntekijä nähtiin apuna sosiaalisten taitojen ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Esille nostettiin yksinäiset ja sosiaalisesti hieman heikommat oppilaat, jotka voisivat tarvita sosiaalista vahvistamista, jota kautta pääsisivät kehittämään myös sosiaalisia taitoja. Yksittäisten nuorten tukeminen nostettiin esille myös paljon poissaolevien kohdalla. Ajatus nousi myös ryhmätaitojen parantamisesta, eli ryhmätoiminta ja sen kehittäminen erilaisille ryhmille ja eri tarpeisiin nähtiin nuorisotyön omana osaamisena. Nuorisotyölle nähtiin myös tarvetta koulun arjessa esimerkiksi välituntisin, jonne nuorisotyöntekijä jalkautuisi nuorten sekaan juttelemaan ja olemaan läsnä. Välituntitoiminnan järjestäminen nähtiin myös nuorisotyölle sopivana. Koulun tapahtumien järjestäminen ja niissä mukana oleminen, sekä retkillä ja muissa tapahtumissa läsnä oleminen koettiin tarpeelliseksi sekä projektiluontoinen työskentely, erilaiset tempaukset ja teemaviikot.

”Kyllä mä voisin kuvitella, että joku nuorisotoimi ja meidän oppilaskunta pystyisivät tekemään aika kivoja jotain teemapäiviä yhdessä.”

”(...) Voisko nuoret niinku hyötyä sellasesta, niinku sosiaalisten taitojen opettelusta.(...) Mietin, että voisko nää nuoret ihan ryhmänä hyötyä sitten.”

”Se mihin koulu ei kauheesti pysty puuttumaan on nää runsaat poissaolot (...) Se vois olla näitten yksittäisten oppilaitten tukena missä rupee tuleen niitä poissaoloja.”

”Nuorisotyöntekijä voisi olla tavattavissa tiettyinä aikoina koulussa.”

Nuorisotyöntekijän läsnäolo koululla nähtiin myös positiiviseksi asiaksi nuorisopalveluille. Useampi haastateltava toi esille nuorten kuin myös Nuorisopalveluiden kannalta oleellisen asian. Nuorisotyö ja oppilaat löytäisivät toinen toisensa ja näin ollen saataisiin enemmän oppilaita nuorisotyön piiriin, niitäkin joille toiminta on tähän asti ollut vierasta. Ajateltiin myös, että Nuorisopalvelut saattaisivat koulun kautta tavata myös ne nuoret, jotka hyötyisivät Nuorisopalveluiden palveluista, mutta eivät ole vielä nuorisotyön piirissä. Huomioitiin kuitenkin, että Nuorisopalveluiden piirissä on jo paljon nuoria ja se ei olisi koulussa tehtävän nuorisotyön päätehtävä, mutta hyvänä positiivisena lisänä se nähtiin. Koulun ikään kuin pakollinen ympäristö ja vapaa-aika linkittyisivät sitä kautta paremmin yhteen ja niiden välinen kuilu nähtiin koulussa toimivan nuorisotyöntekijän kautta pienempänä. Nuorten kokonaisvaltainen tuki jatkuisi siis koulusta vapaa-ajalle sujuvammin ja etenkin nuorisotyöntekijä olisi tiiviisti nuorten maailmassa ja perillä aina sen hetkisessä tilanteessa.

Esille nousi erityisesti nuorisotyöntekijän tarve Haapamäen yläkoululle. Haapamäen nuorilla ei ole niin paljoa aktiviteetteja ja toimintamahdollisuuksia samalla tavalla kuin Keuruun yläkoululaisilla. Tuotiin esille Haapamäen syrjäisempi sijainti ja sitä kautta nuorten tarve yhteiselle tekemiselle Keuruun yläkoulun samanikäisten nuorten kanssa ja parempi yhteys Keuruun ja Haapamäen välille ilman vastakkain asettelua.

Nuorisotyöntekijä koulun arjessa, haasteet ja mahdollisuudet

Ongelmia koulussa tehtävälle nuorisotyölle nähtiin ensisijaisesti usean haastateltavan toimesta vaihtoehtoisuus. Pohdintaa syntyi käytännön järjestelyistä ja siitä mahtaako nuorisotyöntekijä sopeutua joukkoon ja jäisikö hän ulkopuoliseksi, koska hän ei voi saada tietoonsa oppilaita koskevia asioita. Osa mietti saataisiinko nuorisotyöntekijän ammattitaitoa hyödynnettyä riittävästi, sillä oppilaista ei saa välittää hänelle mitään tietoja. Muutamat eivät nähneet tässä ongelmaa ja totesivatkin, että nuorisotyöntekijä todennäköisesti saa tiedon oppilailta itseltään, kun on ensin ansainnut

heidän luottamuksen. Eräs toi myös esille sen, että tänä päivänä vanhempien kanssa tehdään niin tiiviisti yhteistyötä, että tarvittaessa on helppo pyytää lupa nuoren tietojen antamiseen siinä määrin kun sitä tarvitaan.

”Emmä tiiä, joskus tuntuu että tosta vaihtolovelvollisuudesta tehdään turhaa semmonen peikko. Jos ei haluta eikä anneta sen häiritä, eikä tehdä siitä ongelmaa, eihän se oo ongelma.”

”Sitten kun meitä taas sitoo vaihtolomeiningit. (...) Tähän ei nyt varmaan pitäis juuttua, mut jollain tavalla se olis organisoitava.”

”Siinähan se tulee se pulma, että me ei voida näitten oppilaitten asioista puhua.”

Välitunneista puhuttaessa nousi myös esille haaste nuorisotyöntekijän tavoitettavuudesta koulussa. Nuorisotyö nähtiin tarpeelliseksi etenkin välituntisin, mutta samaan aikaan mietittiin ajan riittämistä ja toiminnan hyödyttömyyttä, jos nuorisotyöntekijän kontaktit nuoriin jäisi vain välituntien varaan. Nuorisotyöntekijän työskentely koululla oppituntien aikana nosti esille huolen oppilaiden tunneilla olosta. Jäisivätkö nuoret helposti nuorisotyöntekijän luokse, jos hänellä ikään kuin olisi ”vastaanotto” koulussa, niin kuin joku haastateltavista kuvaili. Sitä ei nähty hyvänä asiana, jos tunnin epämieluisaksi kokeva oppilas voisi mennä nuorisotyöntekijän luokse. Vertauksena käytettiin sitä, että edes koulukuraattorille ei voi mennä ilman syytä. Haasteena siis nuorisotyön vapaaehtoisuuden liittyminen koulun ”pakollisempaan” ilmapiiriin. Keuruun yläkoululla oli paljon erityistä tarjolla oppilaille ja siitä syystä ei eräs haastateltavista nähnyt päivittäistä tai edes viikoittaista nuorisotyöntekijän tarvetta Keuruun yläkoululla, Haapamäelle se nähtiin tarpeellisempaan. Koulun jälkeinen toiminta nähtiin tässä tapauksessa tällä hetkellä sopivampana toimintamuotona. Samassa yhteydessä tuotiin myös esille, että koulu on kuitenkin pääsääntöisesti koulunkäyntiä varten. Kuitenkin osa haastateltavista oli sitä mieltä, että nuorten kuuleminen ja kohtaaminen helpottaisi nuorten oloa koulussa ja lisäisi kouluviihtyvyyttä, joka taas osaltaan lisäisi koko koulun hyvinvointia. Haasteena nähtiin myös nuorisotyöntekijän roolin lipsahtaminen opettajuuden puolelle, jolloin nuorisotyöntekijän osaaminen menisi ikään kuin hukkaan. Haastateltavien ajatukset olivat välillä ristiriidassa keskenään ja aihe vaatii selvästi vielä töitä selkiytyäkseen ja löytääkseen paikkansa koulussa.

Nuorisotyöntekijän rooli koulussa

Nuorisotyöntekijän rooli koulussa nähtiin haastattelujen perusteella kasvattavana aikuisena, ehdottomasti aikuisen roolissa. Nuorisotyöntekijän ajateltiin olevan oppilaille henkireikä, tuki ja luotettava aikuinen. Nuorisotyöntekijä nähtiin aikuisena, joka tukee nuorten kasvua. Nuorisotyöntekijän roolitus suhteessa muuhun koulun henkilökuntaan ei tullut yhtä selvästi esille kuin nuorten kanssa oleva suhde ja rooli. Koulun henkilöstöön nähden nuorisotyöntekijän rooli nähtiin avustavana henkilönä, tasaverlaisena yhteistyökumppanina, työkaverina, kasvattajana tai vahvassa aikuisen roolissa.

”Vahva aikuisen rooli, kasvattajan rooli siinä olis. (...) Joskus tuntuu, että nuorisotyöntekijä vois saada sen nuoren luottamuksen paremmin kun me kuivat opettajat tai kuraattorit.”

Konkreettisia toiminnan paikkoja nuorisotyölle koulussa nähtiin aiemmin mainitut sosiaaliset tilanteet, yksinäisyys ja sosiaalisten suhteiden puute ja taidottomuus niissä. Edellä mainittuihin liittyen erilaiset ryhmät ja matalankynnyksen toiminta nähtiin toimivana ja tarpeellisena. Yhteisöllisyyden tunteesta esimerkiksi ryhmätoiminnan muodossa ajateltiin olevan hyötyä erityisesti näille yksin jääville oppilaille. Myös mietittiin voisiko erityisryhmissä oleville yksittäisille nuorille olla nuorisotyöntekijästä apua ja tukea. Sosiaalista vahvistamista kaipaavat nostettiin myös esille. Näiden pohjalta ajateltiin myös erityisesti poikia, jotka saattaisivat tarvita miehen mallia elämäänsä ja miespuoleinen nuorisotyöntekijä erityisesti tietyille pojille katsottiin olevan hyväksi. Toiminnallisuus ja tuki arkisissa asioissa koettiin ylipäättään tärkeäksi oppilaille. Myös oppilaiden yksittäinen henkilökohtainen tukeminen tietyissä tilanteissa joidenkin oppilaiden kohdalla nähtiin nuorisotyön tehtäviin sopivaksi, erityisesti näiden oppilaiden poissaolojen kohdalla. Näiden lisäksi oppilaiden kohtaaminen koulun arjessa osuu haastateltavien mielestä nuorisotyöntekijälle luontevasti. Useat toivat esille, että nuorisotyöntekijä saattaa nuorten mielestä olla helpommin lähestyttävä kuin muu koulun henkilöstö. Painotettiin myös nuorisotyöntekijän osaamista tässä asiassa, että hänellä nimenomaan on se taito kohdata niitä nuoria ja kyky ymmärtää heitä ja heidän maailmaansa. Nuorisotyöntekijä nähtiin nuorten kannalta tärkeäksi tukijaksi ja toimijaksi kouluun.

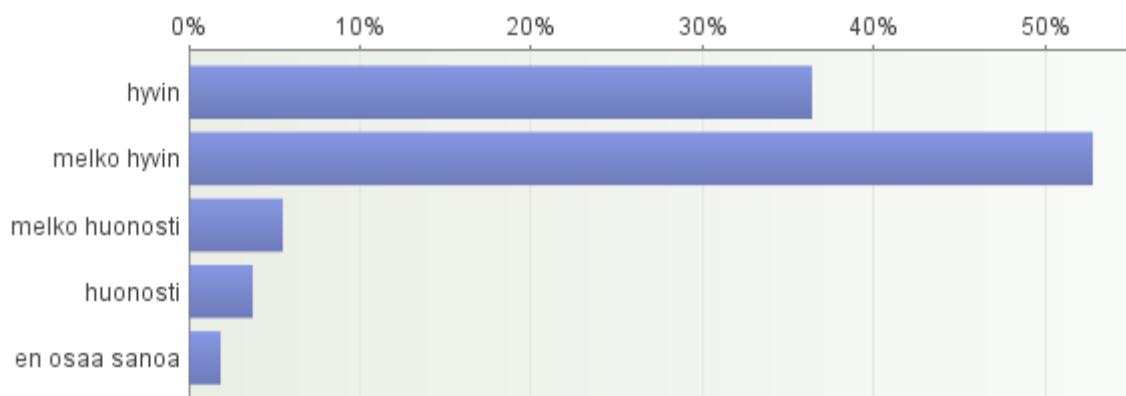
”Mietin että voisko koulun ulkopuolella olla jotain semmosta toimintaa, missä pystys eritavalla tutustumaan muihin ikäisiinsä ja saaha niistä sel-lasia kavereita. Välttys siltä yksinäisyydeltä ja sais siinä niitä sosiaalisia taitoja harjotella.”

6.2 Oppilaiden kyselyn tulokset

Oppilaille toteutin kyselyn sähköisesti webropolilla ja kyselyyn vastasi satunnaisesti luokat Keuruun ja Haapamäen yläkoululta. Kyselyyn vastasi yhteensä 55 oppilasta. suurin osa oli yhdeksäsluokkalaisia, mutta joukossa oli myös muutama kahdeksas-luokkalainen. En havainnut selviä eroja vastauksissa luokka-asteellisesti enkä koulu-jen välillä joten käsittelin koko vastausaineistoa yhtenä kokonaisuutena. Vastaajien sukupuolijakauma oli tasainen, sillä sekä tyttöjä että poikia oli vastaajissa 27 ja yksi oli jättänyt määrittämättä sukupuolen. Kyselyn tulokset ovat vain suuntaa antavia ja pyrin vastausten kautta nostamaan esille asioita, mitkä ovat tutkimukseni kannalta oleellisia.

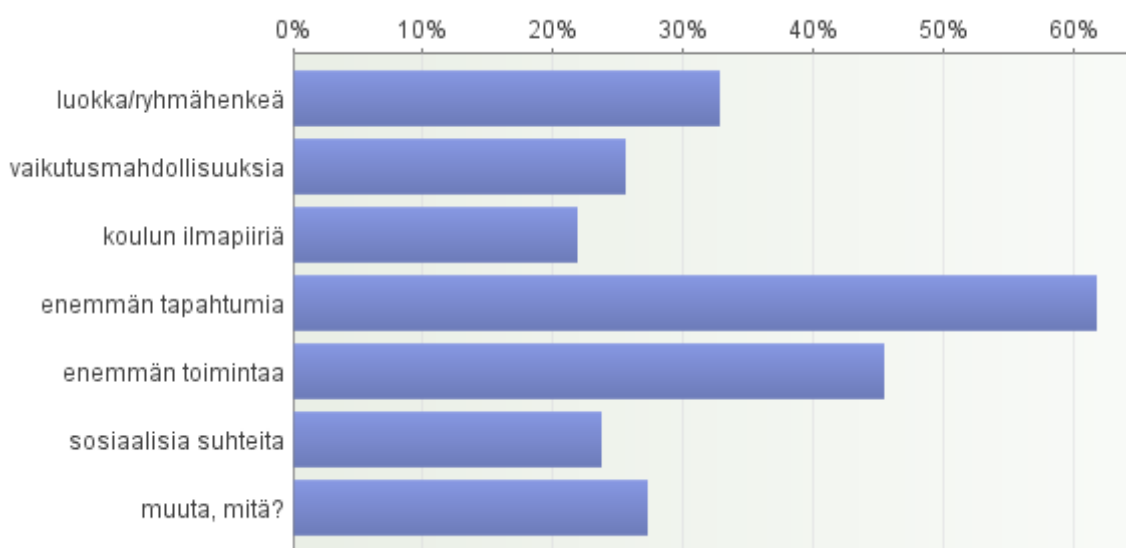
Nuorten kokemus koulusta

Ensimmäiseksi kysyttiin oppilaiden kouluviihtyvyydestä ja yksinäisyydestä. Oppilaista 89 % sanoi viihtyvänsä hyvin tai melko hyvin koulussa, ja loput 11 % melko huonosti tai huonosti. Yksi oli vastannut, ettei osaa sanoa. 60 % oppilaista ei tuntenut koskaan yksinäisyyttä koulussa ja 38 % vastasi olevansa joskus yksinäisiä. 1.8 % ei osannut vastata ja kukaan ei kokenut olevansa aina yksinäinen. Kouluviihtyvyyteen eniten positiivisesti vaikuttivat koulussa olevat kaverit. Tämän mainitsi vastauksissaan noin joka kolmas vastaaja. Negatiivisesti koulussa viihtymiseen vaikuttivat kiusaaminen ja kavereiden puute. Sosiaaliset suhteet nousivat siis oleellisesti esille niin hyvässä kuin pahassa. Vastauksista kävi ilmi, että suurimmalle osalle koulu on mieluista erityisesti siellä olevien kavereiden ja hyvän ilmapiirin vuoksi. Hyvä luokkahenki näkyi myös kouluviihtyvyyttä lisäävänä tekijänä. Vain muutama toi esille koulussa käynnin vai-keuden liittyen oppimiseen.

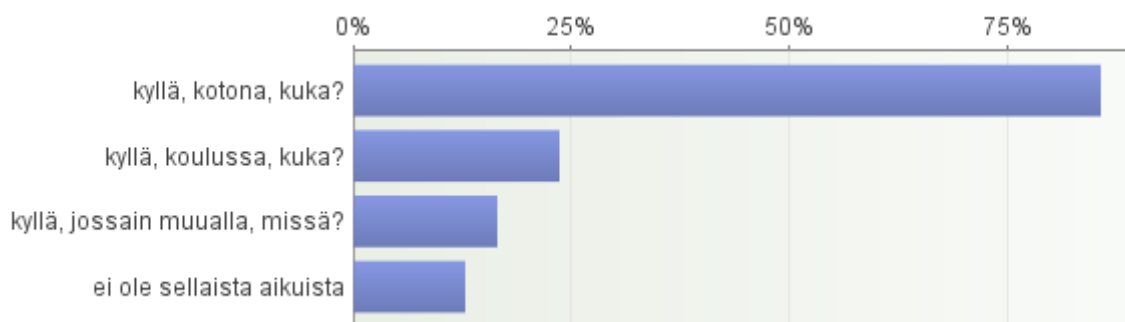
Kaavio 1. Vastauksen prosentteina kysymykseen, ”Kuinka hyvin viihdyt koulussa?”

Kysyttäessä mitä asioita haluaisit koulussasi parantaa, oppilaat halusivat alla näkyvän kaavion vaihtoehtoista eniten lisää tapahtumia ja toimintaa kouluun. Seuraavaksi eniten he halusivat parantaa luokka- ja ryhmähenkeä ja vähiten parannusta olisi haluttu vaikutusmahdollisuuksiin, koulun ilmapiiriin ja sosiaalisiin suhteisiin. Edellä mainitussa kysymyksessä oppilailla oli mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja, sekä avoimeen kohtaan kertoa heille itselleen nousseita parannustoiveita. Oppilailta itseltään oli äskeisten asioiden lisäksi noussut parannusehdotukseksi kouluruoka, jota useat toivoivat paremmaksi. Muita esille nousseita asioita olivat retket koulun ulkopuolelle, yhteistyö muiden koulujen kanssa sekä johonkin painottunut koulu, esimerkiksi musiikki tai tanssi. Liikuntaa toivottiin myös lisää.

Kaavio 2. Vastaukset prosenteissa kysymykseen ”Mitä asioita haluaisit koulussasi parantaa?”

Alla näkyvästä taulukosta käy ilmi, että suurimmalla osalla oppilaista oli joku luotettava aikuinen elämässään. Oppilaat mainitsivat kotoa omat vanhemmat tai sisarukset. Koulusta taas oppilaat mainitsivat tällaiseksi henkilöksi opettajan, opinto-ohjaajan, kuraattorin, terveydenhoitajan, luokanvalvojan tai kaverit. Muita luotettavia henkilöitä oppilaiden elämässä olivat useasti mainittujen kavereiden lisäksi serkku, poikaystävä tai isovanhemmat. Yksi oli maininnut myös netissä olevan henkilön luotettavaksi aikuiseksi.

Kaavio 3. Vastaukset prosenteissa kysymykseen ”Onko sinulla kotona tai koulussa joku aikuinen, jolle pystyt halutessasi kertomaan asioitasi?”

Nuorisotyö nuorten silmin

Oppilailta kysyttäessä millainen mielikuva heillä on nuorisotyöstä, ja mitä se heidän mielestään on, selvisi, että kaikille nuorisotyö ei ole lainkaan tuttu asia. Yhdeksän oppilaista oli vastannut, ettei tiedä nuorisotyöstä juuri mitään, eikä ole siihen tutustunut. Muutama vastasi myös, että ei ole ollut kiinnostunut ja siitä syystä ei tiedä sen toiminnasta. Muutama oli myös käsittänyt kysymyksen eritavalla ja ajatellut nuorten työn tekoa, esimerkiksi kesätyö- ja TET-paikkoja. Puolet kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että nuorisotyö on tapahtumien ja toiminnan järjestämistä nuorille sekä nuorten auttamista. Nuorisotyön kuvattiin olevan myös nuorten kanssa olemista ja työtä jota tehdään nuorten kanssa ja nuorten hyväksi. Kaiken kaikkiaan nuorisotyöstä oli nuorilla hyvin positiivinen kuva ja kokemus, että nuorisotyö on juuri heitä varten. Useasti vastauksista nousi esille nuorten auttaminen ja ajatus, että nuorisotyötä tehdään nuorten kanssa yhdessä.

”Nuorisotyö on työtä, missä kehitetään nuorisolle tekemistä ja toimintaa, ettei nuoriso syrjäytyisi kotonaan (...)”

”Nuorten auttamista ja sellaista, että keksitään nuorille tekemistä kotipaikkakunnalla”

”En tiedä, en ole ikinä tutustunut tai ollut kiinnostunut asiasta”

”Nuorisotyöntekijät istuu kipinällä, hymyilee ja syö ja järkkää nuorille kaikkee kivaa ja auttaa heitä”

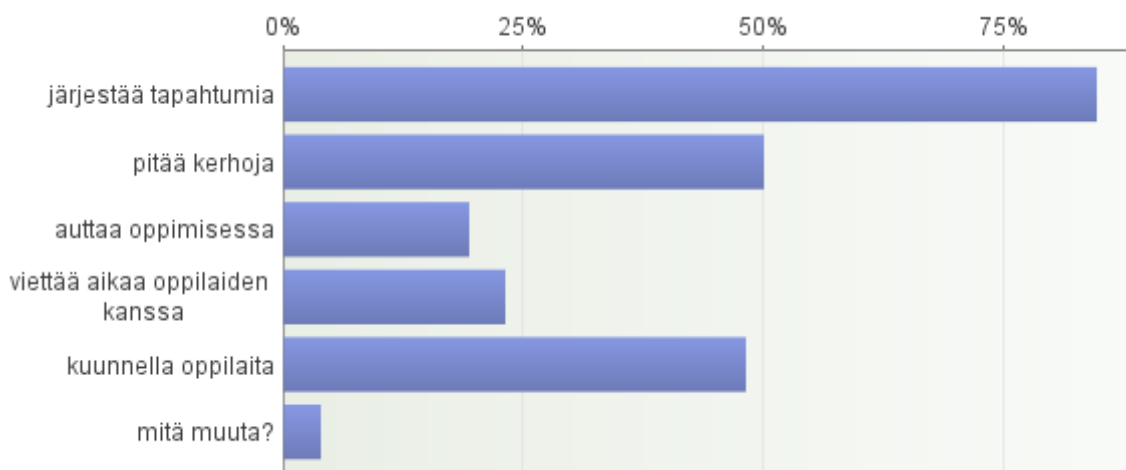
”Voi vetää jotain nuorten liikkaryhmää ym.”

”Järjestetään nuorten tapahtumia, ollaan nuorten kanssa ja sillee”

”Hän kuuntelee ja auttaa ratkaisemaan ongelmia”

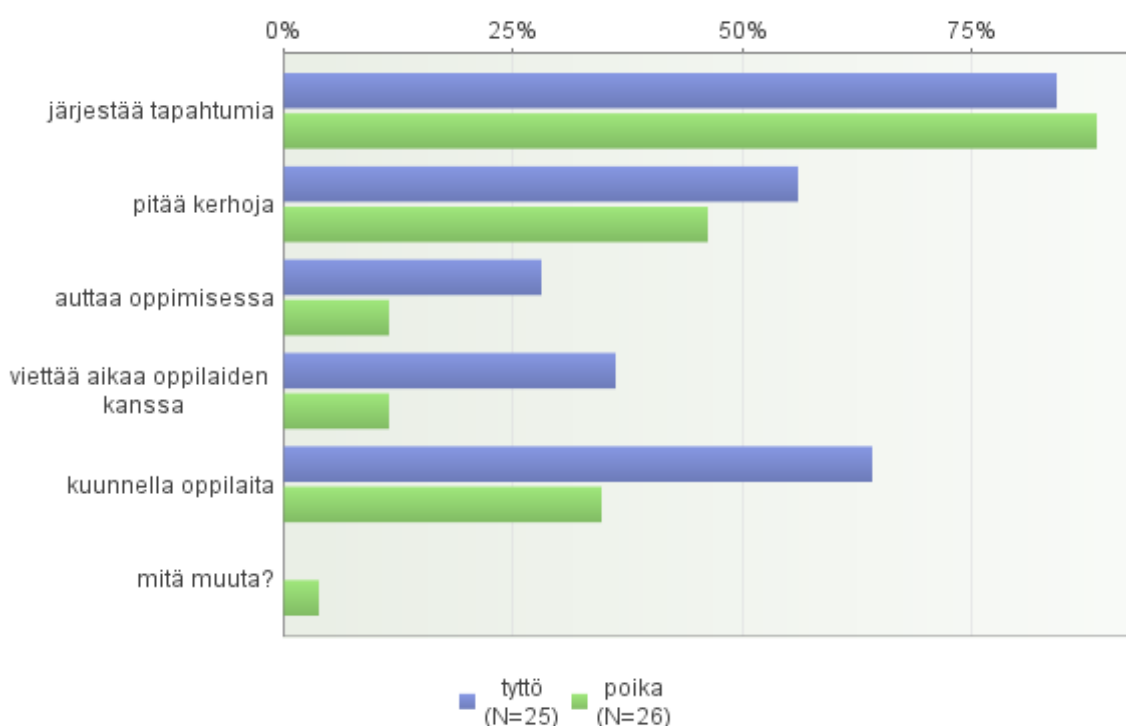
Nuorisotyö koulussa

Alkuun olin kysynyt koulusta ja nuorisotyöstä erillään, ikään kuin johdatellakseni oppilaita aiheeseen koulussa tehtävä nuorisotyö, jonka jälkeen kysyin ”mitä nuorisotyöntekijä voisi sinun mielestäsi tehdä koulussa?” Ainoat avoimet vastaukset olivat, että ”nuorisotyöntekijä voisi halata” ja ”eipä mitään”, joka kertoi selvästi siitä, että kysymys oli oppilaille vaikeampi kuin aiemmat. Kaikissa muissa aiemmissä kysymyksissä oli tullut runsaasti avoimia vastauksia ja perusteluita vaihtoehtojen lisäksi. Oppilaiden oli vaikea yhdistää koulua ja nuorisotyötä, vaikka erillään heidän oli helppo löytää sieltä oleellisia asioita sekä kehitysideoita. Alla näkyvä kaavio kertoo, että annetuista vaihtoehtoista nuorisotyö nähdään usein toiminnallisten asioiden valossa. Tapahtumien järjestäminen oli saanut ehdottomasti eniten ääniä ja suurin osa oli sitä mieltä, että nuorisotyöntekijä voisi koulussa järjestää tapahtumia. Seuraavaksi eniten ääniä oli saanut kerhojen pitäminen ja vasta tämän jälkeen sosiaaliset tilanteet kuten, oppilaiden kuuleminen. Osa oli myös vastannut, että nuorisotyöntekijä voisi viettää aikaa nuorten kanssa tai auttaa oppimisessa.

Kaavio 4. Vastaukset prosenteissa kysymykseen ”mitä nuorisotyöntekijä voisi sinun mielestäsi tehdä koulussa?”

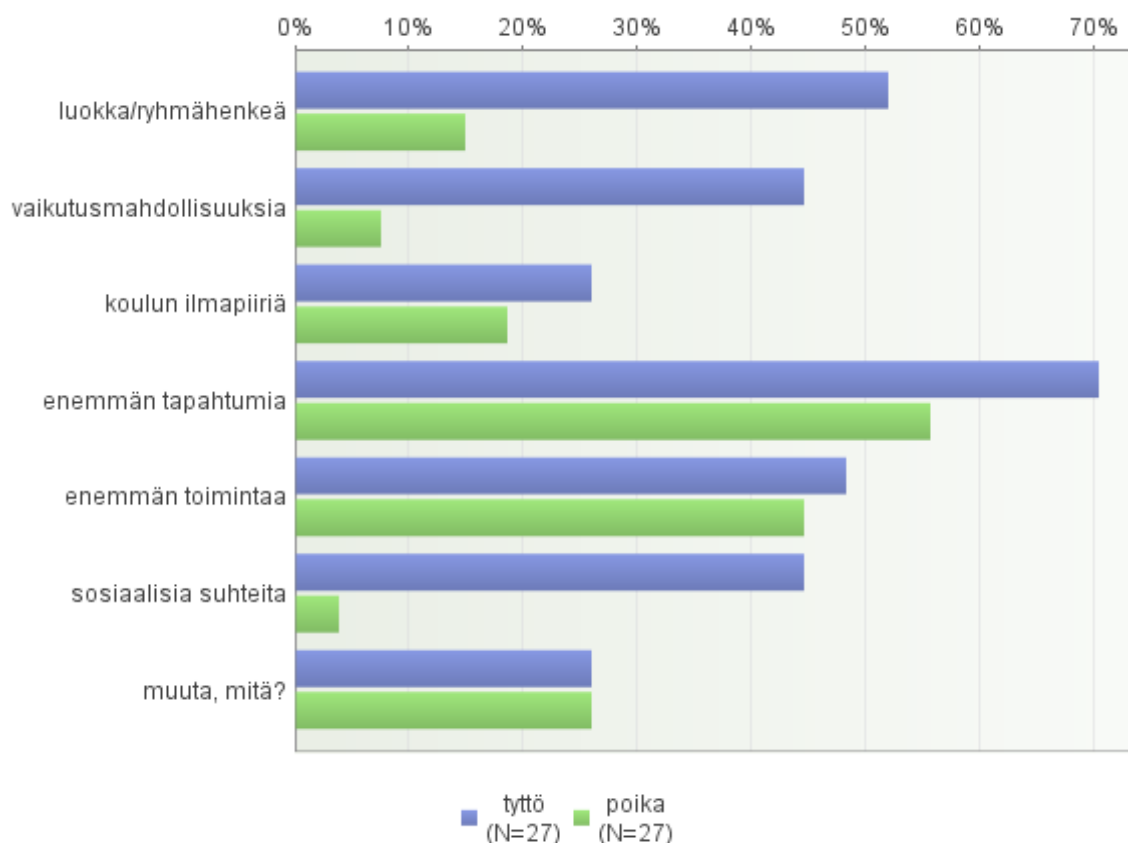
Äskeisten vastausten pohjalta nähdään yhtäläisyyksiä kysymykseen, jossa kysyttiin mitä asioita haluaisit koulussasi parantaa. Oppilaat olivat eniten toivoneet tapahtumia ja toimintaa kouluun. Kuin myös äskeisessä kysymyksessä oppilaat ovat nostaneet esille toiminnan ja tapahtumat. Sosiaaliset suhteet tulevat vasta näiden jälkeen.

Kaavio 5. Tyttöjen ja poikien eroavaisuudet vastauksissa (vertaa kaavio 5.)

Kuitenkin tärkeä huomio on se, että tytöt halusivat selvästi enemmän panostaa sosiaalisin suhteisiin, ryhmähenkeen ja vaikutusmahdollisuuksiin, kun taas pojat halusi-

vat pääosin vain enemmän toimintaa ja tapahtumia. Pojat myös valitsivat tyttöjä huomattavasti vähemmän vaihtoehtoja, sillä tytöt halusivat aiemmin mainittujen lisäksi myös lähes yhtä paljon tapahtumia ja toimintaa kuin pojat. Alla olevassa kaaviossa olen havainnollistanut tyttöjen ja poikien eroavaisuuksia seuraavien kysymysten vastauksissa. Mitä asioita haluaisit koulussasi parantaa ja mitä nuorisotyöntekijä voisi mielestäsi tehdä koulussa?

Kaavio 6. Tyttöjen ja poikien eroavaisuudet vastauksissa (vertaa kaavio 4.)

Kysyttäessä, jos koulussanne työskentelisi päivisin nuorisotyöntekijä, voisiko hän tukea tai auttaa sinua jossain asiassa? Erityisen paljon nousi esille asioita, joissa kaivattiin apua sosiaalisiin tilanteisiin. Aiemmissa kysymyksissä on kaivattu pääosin tapahtumia ja toimintaa ja sitä on kaivattu myös nuorisotyöntekijältä. Tämän kysymyksen vastauksissa ei kuitenkaan ole kuin yksi maininta toiminnallisesta avun tarpeesta. Vastauksia tähän kysymykseen annettiin yhteensä 42 ja vastauksista 16 liittyi sosiaalisiin tilanteisiin. Apua kaivattiin ihmissuhdeongelmiin ja kiusaamiseen liittyen sekä tarvittiin kuuntelijaa ja juttuseuraa. Saman verran myös vastattiin, että ei tarvitse apua missään asiassa. Osa kuitenkin samalla mainitsi, että tietäisi kyllä oppilaita jot-

ka tarvitsisivat apua koulussa, juurikin kuuntelijaa ja apua koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

”Kai hän voisi.. tai en tiä. Ei. Tarvitsisi enemmän tukiovetusta.”

”Voisi hän ainakin pitää seuraa ja auttaa tehtävissä ja joissain sellaisissa asioissa mitä haluan/voin kertoa hänelle, ja voisin ehdottaa hänelle erilaisia tapahtumia tai toimintoja.”

”Ei missään, en tarvitse apua.”

Ei ehkä minua paljon, mutta koulutovereitani kyllä. Auttamalla, kuuntelemalla ja viettämällä aikaa heidän kanssaan.”

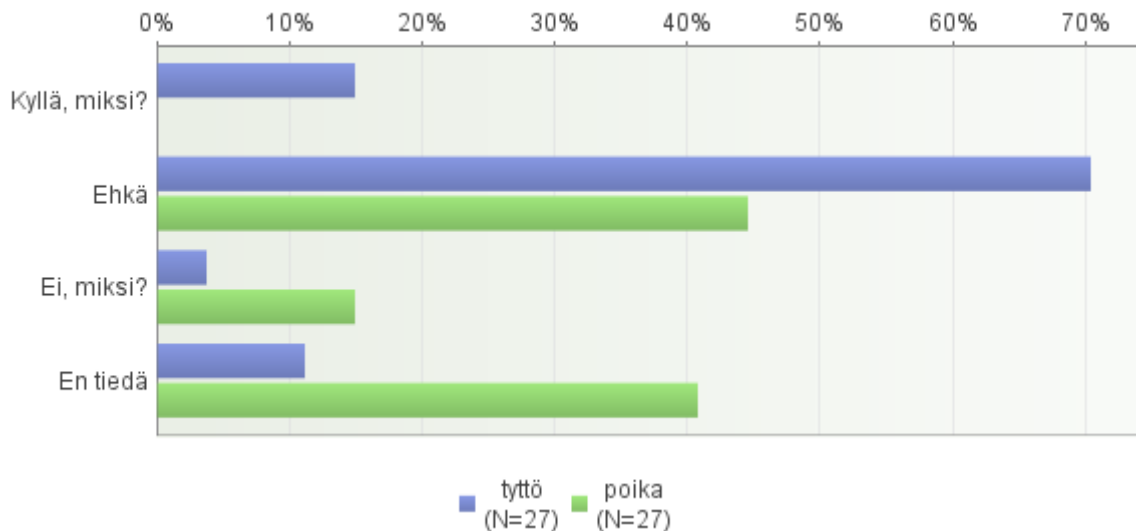
”No voisi kuunnella, jos on asiaa tai on yksinäinen.”

”Hän voisi olla tukihenkilö jolle voisi kertoa ongelmista jne.”

”keskustelutaitojen kehityksessä”

Kysymys ”tarvitaanko koulussa sinun mielestä nuorisotyöntekijää” osoittautui oppilaille vaikeaksi. Suurin osa sanoi, että ehkä ja toiseksi eniten vastattiin, ettei tiedetä. Tässäkin huomataan selvä ero tyttöjen ja poikien vastauksissa. Ainoastaan tyttöjen vastauksissa oltiin sitä mieltä, että kyllä tarvitaan nuorisotyöntekijä ja ei tarvita-vastauksia oli tullut eniten pojilta. Pojat vastasivat suurimmaksi osaksi ehkä ja en tiedä, kun tytöt taas ehkä ja kyllä. Oppilaiden oli vaikea hahmottaa nuorisotyöntekijän tarvetta samoin kuin aiemmin kysyttäessä nuorisotyöntekijän tehtäviä koulussa - kysymys oli oppilailta samalla tavalla haastava. Avoimissa vastauksissa oli nostettu esille koulussa olevat yksinäiset oppilaat, sekä oppilaiden tarve puhua jollekin, jolloin koettiin nuorisotyöntekijä tarpeelliseksi kouluun. Ei-vastauksista ei löytynyt syvällisempiä perusteluita vastauksille. Tässäkin kysymyksessä oppilailta välittyi vahva luottamus nuorisotyöntekijää kohtaa, sillä eräs vastaaja vertasi nuorisotyöntekijää psykiatriin, todellisuudessa nuorisotyöntekijä ei voi olla apu kaikissa ja kaikessa mahdollisessa, mutta nuorisotyöntekijä on selvästi suurella, luotettavalla ja merkittävässä roolissa nuorten elämässä.

”Jotkut nuoret voivat tarvita ihmistä jolle puhua ja uskon, että mieluummin puhutaan nuorisotyöntekijälle kuin esim. psykiatrille”

Kaavio 7. Vastaukset prosentteina kysymykseen ”Tarvitaanko koulussa mielestäsi nuorisotyöntekijää?”

Oppilaiden osallisuus koulussa

Kysyttäessä ”onko teillä nuorilla mahdollisuus vaikuttaa koulua ja itseänne koskeviin asioihin?” Vastaajista 77 % koki, että he saavat vaikuttaa koulua koskeviin asioihin, mutta vähemmän itseään koskeviin asioihin. Noin 20 % vastasi, etteivät voi vaikuttaa asioihin ja loput 3 % eivät oikein osanneet sanoa. Oppilaskunta nousi usean vastauksissa esille ja kokivat, että sitä kautta pääsevät vaikuttamaan ja näkivät sen positiivisena asiana. Muutamit taas kokivat, että ainoastaan oppilaskunnan kautta pääsevät vaikuttamaan ja kaipasivat muitakin väyliä vaikuttamiseen. Nuorisovaltuusto ja erilaiset kyselyt nousivat myös vastauksista esille. Joillakin oli kokemus, että kyselyihin vastaaminen on turhaa, eikä niiden avulla koskaan mikään muutu.

Edellisen kysymyksen perusteella voisi luulla, että nuoria kuullaan riittävästi, sillä suurin osa kuitenkin näki mahdollisuuksia vaikuttamiseen. Kuitenkin kysyttäessä ”Kuullaanko teitä nuoria riittävästi, saadaan hieman eri tietoa vaikutusmahdollisuuksista?” Oppilaista suurin osa oli sitä mieltä, ettei heitä kuulla tarpeeksi ja 43 % sitä mieltä että heitä kuullaan riittävästi. Perusteluita kuuluksi tulemiselle oppilaat nostivat erilaiset kyselyt sekä osa sanoi opettajien kysyvän kuulumisia.

”Kyllä. Opettajat kohtelevat meitä kuin aikuisia (jos käyttäydymme kuin aikuiset.)”

”Joo kuunnellaan kun on palavereja ja sit vanhemmat kuuntelee.”

”Ei todellakaan. Siis kyllä mielipiteitä kysytään, mutta ei niitä oteta koskaan huomioon.”

”Ei. Monet aikuiset ajattelevat ettemme osaa mitään ja olemme vain huli-gaaneja.”

”No jonkin verran, koska on kyselyitä jne. mutta kaikkia oppilaita ei kiinnosta.”

”Voitaisiin kuunnella mielestäni enemmänkin, koska on asioita johon nuoretkin haluaisivat vaikuttaa, mutta ei meiltä välttämättä kysytä.”

Tiedon saanti ja kyselyn palaute

Viimeisenä varsinaisena kysymyksenä oli, ”mistä saat tietoa mieltä askarruttaviin kysymyksiin? Onko tieto helposti saatavilla?” Vastaukset jakaantuivat tasaisesti koulun henkilökunnan, kavereiden, netin ja vanhempien välille. Vain muutama vastasi, että tieto on vaikeasti saatavilla ja osa vastasi, että tiedon saaminen on hidasta eikä saa vastausta halutessaan. Koulun henkilökunnasta oppilaat nimesivät, luokanvalvojan, opettajan, opinto-ohjaajan tai terveydenhoitajan. Suurimmalla osalla oppilaista oli joku, keltä kysyä ja sai mieltä askarruttavan tiedon selville tarvittaessa. Viimeisessä kohdassa sana oli vapaa, johon oppilaat saivat halutessaan antaa palautetta tai muita kommentteja. Kommentit olivat melkein kaikki positiivisia ja oppilaat olivat tyytyväisiä saadessaan osallistua kyselyyn ja toivoivat, että sillä olisi tulevaisuuden kannalta merkitystä.

”Toivottavasti saat jotain parannusta aikaan meidän koulussa, vaikka se ei tapahtuisikaan tänä vuonna.☺ Toivottavasti joku saa iloa tästä koulusta, vaikka itse en ole siitä nautintoa saanut.”

”Nuorisotyön järjestämät tapahtumat ovat kivoja ja niitä saisi olla enemmänkin.”

6.3 Yhteenveto

Kaikista haastatteluista ja kyselyistä päätellen koulussa tehtävä nuorisotyö oli hyvin vieras aihe usealle. Oppilaat käsittivät helpommin nuorisotyön toiminnan ja luonteen

vapaa-ajalta ja heillä oli jo ennestään positiivinen kuva nuorisotyöstä. Oppilaiden oli kuitenkin vaikea hahmottaa nuorisotyön roolia ja mahdollisuuksia koulussa. Suoraan kysyttäessä nuorisotyön tehtävistä koulussa, avoimet vastaukset olivat hyvin vähissä, kun taas kysyttäessä mitä haluaisit koulussasi parantaa, löytyi paljon vastauksia, mitkä ovat juurikin nuorisotyön osaamista. Näiden asioiden yhdistäminen vain oli oppilaille haastavaa ja vaikea hahmottaa. Kuitenkin heidän kokemuksista esimerkiksi kouluhyvinvointiin liittyen nousi esille asioita, joihin juuri nuorisotyöntekijä voisi omalla osaamisellaan vaikuttaa, esimerkiksi nuorten kuuleminen olisi nuorisotyölle sopiva tehtävä tartuttavaksi. Koulun henkilöstön haastatteluista ja kyselyistä nousi esiin nuorisotyön tavoitteiden huono tunnettavuus. Nuorisotyö on osaltaan hyvin tuttua toimintaa monelle, mutta vastausten perusteella harva ajattelee sen syvällisempää ja tärkeämpää merkitystä. Henkilöstön suhtautuminen ajatukseen oli pääosin positiivista, mutta osa hyvin kyseenalaisti nuorisotyön toiminnan esimerkiksi yhteisöllisyyden lisääjänä koulumaailmassa.

”Syntyykö yhteisöllisyyden tunne yhteisöömme ulkopuolisen toiminnan avulla?”

Vastausten perusteella ja niitä verraten uusimpaan kouluterveyskyselyyn voisi olettaa keuruulaisten nuorten voivan melko hyvin koulussa. Kyselyssäni 89 % oppilaista kertoi viihtyvänsä hyvin tai melko hyvin koulussa ja kukaan heistä ei vastauksien perusteella ollut aina yksinäinen ja vain harva oli joskus. Kouluterveyskyselyn mukaan koko maasta 62 % piti koulun käynnistä, josta voisi olettaa, että näin vastanneet myös viihtyivät koulussa. Keuruun yläkoulun oppilaat viihtyvät koulussa siis koko maahan verrattuna huomattavasti paremmin. Kouluterveyskyselyn mukaan 56 % koko maasta on sitä mieltä, että opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaiden kuulumisista ja kyselyni mukaan 53 % oli sitä mieltä ettei heitä kuulla riittävästi. Äskeiset tulokset ovat samansuuntaisin niin Keuruulla, kuin koko maassa. Keuruulla kuitenkin 77 % koki, että voivat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja osittain koulua koskeviin asioihin. Kouluterveyskyselyn mukaan taas 43 % ei tiennyt, kuinka voisi vaikuttaa koulunsa asioihin. (THL: Kouluterveyskysely 2013.) Kouluterveystutkimukseen verraten Keuruun yläkoulujen oppilaat kokevat koulun käyntinsä hieman miellyttävämpänä ja he tuntevat enemmän saavansa vaikuttaa kouluun ja itseään koskeviin asioihin verrattuna yleisesti muihin peruskoululaisiin. Kuitenkin oppilaiden kuuleminen oli samalla

tasolla muuhun maahan verrattuna ja Keuruun yläkoululaiset kokivat sen liian vähäisenä.

Keuruun yläkoululaisten toiveet koulussa tehtävälle nuorisotyölle painottuvat pääasiassa tapahtumien ja muiden toiminnallisten virikkeiden lisäämiseen. Tytöt taas nostivat usein esille sosiaaliset suhteet ja niihin liittyvät tarpeet. Oppilaat kaipaavat kouluun nuorisotyöntekijän kaltaisen aikuisen. Useilla nuorilla on tarve puhua ja tulla kuulluksi ja heillä on selvästi paljon huolia kannettavanaan ja se varmasti vaikuttaa koulun käyntiin kaikilla osa-alueilla. Useissa tutkimuksissa ovat jo vuosien ajan vaikuttaneet ensisijaisesti kouluviihtyvyyteen nämä samaiset sosiaaliset suhteet (Härninen & Halme 2012, 17-18). Oppilaiden vastausten perusteella koulussa ei ole riittävästi vastattu oppilaiden sosiaalisiin tarpeisiin ja niiden tuomiin ilmiöihin koulussa. Kyselyn kautta on tullut esille ne koulumaailman muuttuvat haasteet, mistä tutkimuksen aiemmissa kappaleissa olen puhunut. Kouluilla, etenkin Keuruun kouluissa on poikkeuksellisen hyvä tilanne oppilashuollollisen henkilöstön suhteen. Yläkouluilla on siis koulukuraattori ja koulupsykologi sekä tarvittaessa tarjolla on toimintaterapiaa sitä tarvitseville. Näin hyvin ei joka koulussa ole asiat. Näistä kaikista hienoista olemassa olevista mahdollisuuksista huolimatta oppilaat kaipaavat aineiston perusteella matalan kynnyksen aikuista, helposti lähestyttävää ja arjen tilanteissa mukana olevaa aikuista. Nuorisotyöntekijä tunnetaan jo vapaa-ajalta ja vastausten perusteella hän olisi monelle apu ja tuki aivan arkisessa koulun käynnissä ilman, että tarvitsisi olla valmista ongelmaa, josta nuorisotyöntekijälle jutella. Nuorisotyöntekijä toimisi koulussa suuressa ehkäisevässä roolissa ilman, että tarvitaan valmiita ongelmia.

7 KEHITYSIDEAT

7.1 Nuorisotyön tarve Keuruun yläkouluissa

Keuruun yläkoulujen henkilöstön mielestä Haapamäki nähtiin nuorisotyöntekijälle sopivana työkenttänä. Haapamäen sijainti nousi esille ja haja-asutusalueella asuvat nuoret. Tuotiin esille yksinäiset nuoret, joilla ei ole harrastuksia ja muutkin kontaktit samanikäisiin nuoriin saattoivat olla vähäiset. Toiminnan järjestäminen Haapamäelle

nähtiin tarpeellisena, jotta saataisiin aktivoitua myös ne nuoret, jotka eivät ole löytäneet itselleen harrastusta tai muita mielenkiinnon kohteita. Myös yhteistyön järjestäminen Haapamäen ja Keuruun yläkoulujen välille voisi saattaa Haapamäen nuoria lähemmäksi Keuruun keskustaa, jossa nuorten toimintamahdollisuuksia olisi vielä enemmän. Nuorisotyöntekijän toimiessa vapaa-ajan lisäksi koulumaailmassa, voisi etenkin Haapamäellä helpottaa nuorten toimintaan osallistumista välimatkojen ollessa pitkät, joita kuljetaan koulukyyditysten varassa. Haapamäellä esimerkiksi koulun jälkeinen toiminta saattaisi saada kannatusta juurikin äsken mainitusta syystä.

Haapamäen pieni koko antaa jo valtavan paljon mahdollisuuksia. Nuorisotyöntekijä voi omalla toiminnallaan ja menetelmillään lisätä yhteisöllisyyttä ja yhteisön hyvinvointia. Haapamäen yläkoulu koettiin jo ennestään yhteisölliseksi, jolloin lähtökohdat ovat nuorisotyön toiminnalle erinomaiset. Pieni koulu on myös työyhteisöltään pienempi, jolloin yhteistyön tekeminen ja yhteisen ajan löytyminen toiminnan suunnitteluun saadaan järjestymään helpommin. Samoin myös oppilaita on vähemmän kuin muissa isoissa kouluissa, jolloin oppilaisiin tutustuminen ja heidän luottamuksensa saaminen helpottuu ja nuorisotyöntekijä ja oppilaat tulevat toisilleen tutuiksi nopeammin kuin suuressa yhteisössä. Näin ollen nuorisotyöntekijä pääsee helpommin oppilaiden maailmaan ja yhteistyötä on helpompi tehdä. Nyt meneillään olevan remontin myötä koulu ja nuorisotilat toimisivat tulevaisuudessa samassa rakennuksessa, joka varmasti helpottaa yhteistyötä ja yhteisten tavoitteiden eteen työskentelyä.

Molempien koulujen kohdalla puhuttiin yksinäisistä nuorista ja sosiaalisista suhteista. Aineiston perusteella sosiaaliset suhteet nousivat tärkeimmäksi kohdaksi liittyen kouluhyvinvointiin. Koulu koettiin mieluisaksi juurikin siellä olevien kavereiden vuoksi. Joukkoon kuulumisen ja yhdessä tekeminen lisää kouluviihtyvyyttä ja yksinäisyys, kiusaaminen ja kavereiden puute taas luonnollisesti vähentää sitä. Sosiaaliset taidot liittyvät oleellisesti ryhmässä toimimiseen ja kavereiden saamiseen. Nuorisotyöntekijän rooli on tässä kohtaa vahvistaa oppilaita näiden asioiden valossa. Äsken mainittuihin asioihin nuorisotyöntekijä voi vaikuttaa pienryhmä toiminnan muodossa, jossa korostetaan tukea tarvitsevia taitoja, esimerkiksi vuorovaikutustaitoja. Ryhmäytyksellä ja yhteisöllisyydellä tulee tätä kautta oleelliseksi kouluyhteisöstä puhuttaessa, jossa tavoitellaan hyvää kouluviihtyvyyttä ja pyritään sitä tavoitteellisesti lisäämään. Näihin asioihin kouluilla aineiston perusteella kaivataan nuorisotyöntekijää. Myös nuorten osal-

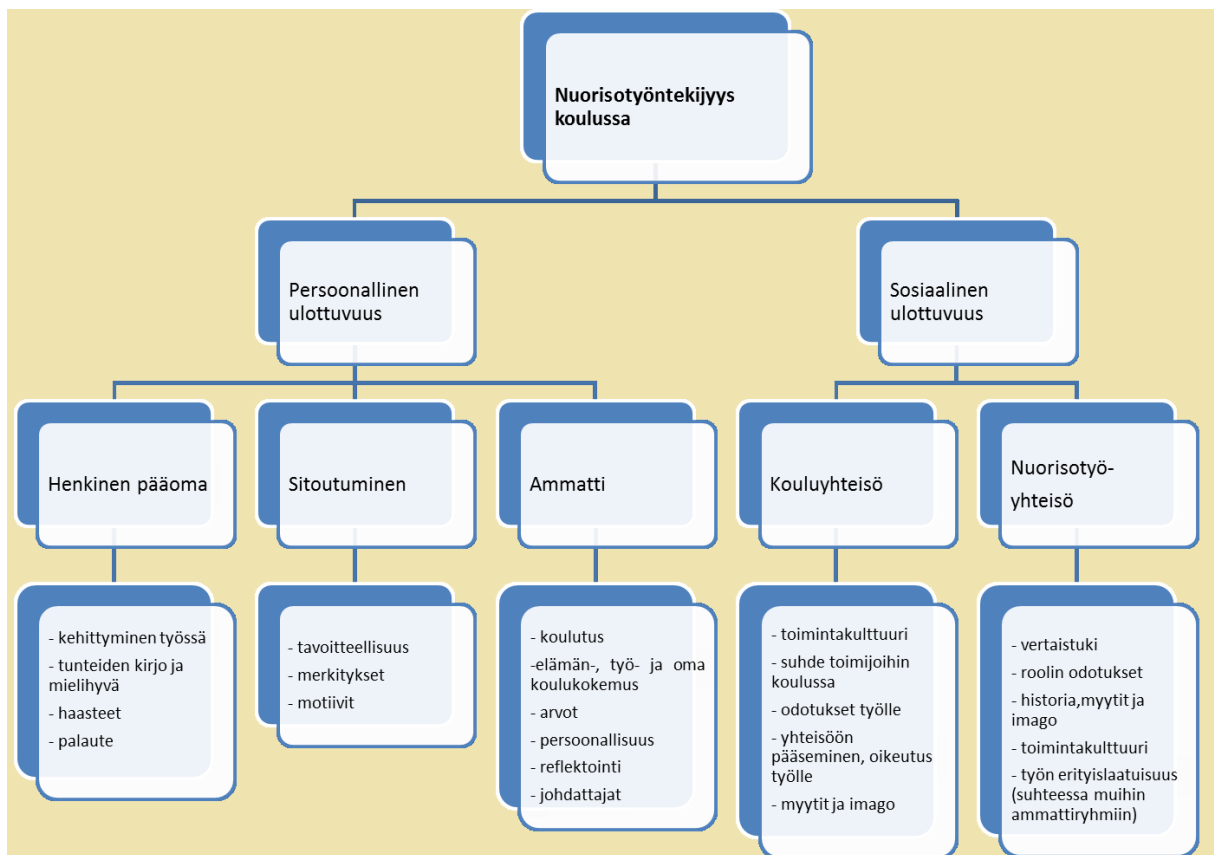
lisuuden lisäämisellä on vaikutusta äsken mainittuihin asioihin ja aineiston perusteella etenkin oppilaat kokivat, ettei heitä kuulla tarpeeksi, eivätkä he pääse vaikuttamaan etenkin koulua koskeviin asioihin. Nuorisotyöntekijälle on tässä tarttumapintaa. Nuorisotyöntekijän rooli on äskeiseen viitaten kannustaa nuoria vaikuttamaan ja auttaa heitä löytämään itsestään aktiivinen kansalainen. Eräs haastateltava sanoikin, ”Aktiivinen nuori on aktiivinen myös koulussa”. Erityisenä huomiona nostaisin esiin ”hiljaisten nuorten” aktivoimisen ja huomioimisen nuorisotyöntekijän työtehtäviin.

Henkilöstö oli pääosin sitä mieltä, että koskaan ei voi olla liikaa kasvattajia nuorten elämässä ja tässä tapauksessa koulumaailmassa. Tuotiin esille, että kaikki opettajat eivät ole vielä sisäistäneet heidän kasvattajan roolia, joka muuntuu yhteiskunnan mukana. Nuorisotyöntekijä voi toimia opettajan työparina tilanteissa, joissa opettaja ja nuorisotyöntekijä yhdessä näkevät siihen tarvetta ja hyötyä. Opettajat ovat kuitenkin alun perin tulleet opettamaan ja päivä päivältä he joutuvat enemmän vastaamaan oppilaiden muuttuneisiin tarpeisiin. Tähän kohtaan nuorisotyöntekijälle on tilausta, hän kulkee oppilaiden rinnalla matalankynnyksen aikuisena, johon voi ottaa kontaktia missä asiassa vaan ilman mitään sen suurempaa. Nuorisotyöntekijän ennaltaehkäisevä rooli nousee tässä kohtaa työtä hyvin esiin. Myös oppilaiden kyselyn perusteella nousi esille heidän tarvitsevan aikuista, jolle voi mennä kertomaan huolensa tai vain muuten vaan juttelemaan. Nuoret näkivät nuorisotyöntekijän aikuisena, joka on luotettava, eikä arvostele. Hänen seurassaan jokainen voi olla oma itsensä ja sitä kautta nuoren itsetuntoa ja arvostusta itseään kohtaan voidaan kohentaa.

Koulussa toimiva nuorisotyöntekijä voi olla koko koulu yhteisön silmät ja korvat. Hän pyrkii kuuntelemaan ja havaitsemaan asioita, sekä kehittämään niitä yhteistyössä muun henkilöstön ja oppilaiden kanssa. Hän voi olla oppilaiden viestinviejä ja välittäjä ristiriitatilanteissa. Oppilaat olivat kyselyn mukaan kokeneet, että heiltä kysytään satunnaisesti mielipidettä asioihin, muttei sillä heidän mielestään ole merkitystä konkreettisella tasolla. Nuorisotyöntekijä voi tässä tilanteessa olla viemässä asiaa eteenpäin ja pohtimassa niitä konkreettisia keinoja.

7.2 Nuorisotyön sopeutuminen koulumaailmaan

Koulussa työskentelevällä nuorisotyöntekijällä täytyy olla vahva ammatillinen identiteetti, jotta hän pystyy tuomaan oman osaamisensa ja työn tärkeyden esille. Haasteltavien tietämättömyys nuorisotyötä kohtaan nostaa äskeisen huomion vielä tärkeämmäksi huomion kohteeksi. Nuorisotyöntekijän täytyy osata perustella työnsä tavoitteet. On huomioitu, että koulussa työskentely vaatii itsenäisen työtteen lisäksi vahvaa oman alan osaamista ja elämäkokemusta, jotta pystyy sanoittamaan uudessa toimintaympäristössä työtä ja osaamistaan. (Kolehmainen 2012, 34-35.)

Kaavio 8. Koulussa nuorisotyötä tekevän ammatillisen identiteetin rakentuminen (Kolehmainen 2012)

Kaaviossa on mallinnettu kuinka nuorisotyötä koulussa tekevien ammatillinen identiteetti rakentuu, sillä näen sen erittäin tärkeäksi huomioksi koulussa työskentelevälle nuorisotyöntekijälle. Etenkin toiminnan alussa kun sovitaan yhteisiä pelisääntöjä ja tapoja toimia, nuorisotyöntekijän on tärkeää tiedostaa oma osaamisensa ja mitkä hänen vahvuudet kouluyhteisössä ovat. Nuorisotyöntekijä ei voi astua kouluun pelkästään omaa osaamistaan korostaen vaan koulussa tehtävää nuorisotyötä olisi syytä

katsoa yhteistyön ja yhteisten tavoitteiden näkökulmasta. Yhteisen tavoitteen eteen on hyvä lähteä rakentamaan ja luomaan yhteistyötä vastakkainasettelun sijaan. (Kauhanen 2011, 40; Pohjola 2010, 29.)

7.3 Jatkotutkimusaiheet

Opinnäytetyötä kirjoittaessani mieleeni nousi useita ideoita ja näkökulmia, joita olisin voinut aiheen ympäriltä tarkastella tarkemmin ja laajemmin. Mielenkiintoista olisi selvittää Keuruun poliittisten päättäjien näkemykset koulussa tehtävän nuorisotyön tulevaisuuden suhteen ja heidän näkemyksiä asiaan. Olisi ollut hienoa, jos olisin jo tähän opinnäytetyöhön saanut näkökulmaa ylemmiltä tahoilta ja kuinka he näkevät koulu maailman ja nuorten tarpeet tällä hetkellä.

Myös vanhempien näkemykset lasten ja nuorten kasvatuksesta koulumaailmassa olisivat olleet kiinnostava näkökulma. Heidän lapsistaanhan näissä asioissa kuitenkin on kyse. Usein puhutaan vanhempien ja huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä, niin miksei heiltä kysyttäisi näkökulmaa samoin kuin muiltakin lasten ja nuorten kanssa työtä tekevilta. Lasten ja nuorten vanhemmat antaisivat hyvin eri näkökulmaa kuin koulussa jo työskentelevä koulun henkilöstö. Näkökulman näkisin erityisen tärkeäksi juuri sen erilaisuuden takia.

Mielenkiintoista olisi myös selvittää, kuinka koulussa tehtävä nuorisotyö näkyy mediassa tänä päivänä. Koulussa tehtävä nuorisotyö on koululle ja nuorisotyölle osittain hyvinkin uusi ja vieras ilmiö, entä sitten muille? Auttaisiko nuorisotyön jalkaantumista kouluun, jos sitä tehtäisiin myös median kautta koko kansalle tutuksi? Medialla on kuitenkin suuri vaikutus saada ihmiset kiinnostumaan uusista kokeiluista ja hankkeista, niin miksei myös koulussa tehtävästä nuorisotyöstä?

Kaikkein oleellisinta jatkoa omalle opinnäytetyölleni olisi selvittää, onko koulussa toimivan nuorisotyöntekijän työnkuva ja toiminta vastannut koulun tarpeita. Onko se ollut sitä mitä on haluttu ja onko nuorisotyöntekijän työskentely nähty tavoitteellisena ja olisiko työnkuvaa syytä päivittää ja kehittää edelleen. Tämän opinnäytetyön pohjalta on luotu kuitenkin vain pohjaa Keuruun yläkouluissa tehtävälle nuorisotyölle ja var-

sinainen työ alkaa kouluun astuvalla nuorisotyöntekijällä koulumaailmaan jalkauduttuaan. Uuden opinnäytetyön voisi tehdä samaisesta aiheesta esimerkiksi keväällä tai syksyllä 2014, jolloin nuorisotyöntekijä on jo työskennellyt koulussa. Toiminnallisella opinnäytetyöllä voitaisiin hakea uusia menetelmiä ja toimintamuotoja koulussa tehtävälle nuorisotyölle ja kokeilla juuri Keuruulle sopivia toimintamuotoja.

7.4 Tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus

Aihe tuntui välillä jopa liian laajalta yhdelle opiskelijalle varsinkin näin tiukalla aikataululla. Aikaa opinnäytetyölle oli reilut kaksi kuukautta. Ryhdyin kuitenkin toteuttamaan opinnäytetyötä yksin. Aiheen rajaaminen oli haastavaa, sillä aiheesta olisi saanut todella laajan ja kattavan tutkimuksen. Koulussa toteutettavasta nuorisotyöstä Keuruulla olisi saanut useammankin opinnäytetyön, jotka olisivat täydentäneet toisiaan. Olisi voinut tehdä erikseen oppilaiden näkökulmasta ja erikseen henkilökunnan näkökulmasta tutkimuksen. Käytettävissä olevan ajan puitteissa tein mielestäni kohtalaisen laajan työn, josta koen olevan työelämän tilaajalle konkreettista hyötyä. Opinnäytetyön avulla työssä aloittava nuoriso-ohjaaja pystyy näkemään koulussa tehtävään nuorisotyöhön liittyen tärkeimmät kohdat Keuruun näkökulmasta. Opinnäyte tuo esille koulun ja Nuorisopalveluiden nykyisen yhteistyön sekä toiveet tulevalle yhteistyölle. Tämän pohjalta nuoriso-ohjaaja pystyy luomaan yhteistyötä koulun kanssa.

Tutkimus ei ole yleistettävissä kaikkiin kouluihin, sillä olen keskittynyt työssäni vain Keuruun yläkoulujen tarpeisiin ja heidän näkökulmiinsa. Työstä löytyy varmasti yhteneväisyyksiä muihin samankaltaisiin tutkimuksiin, mutta työn pääasiallinen hyöty kohdistuu juuri Keuruulle. Olen pyrkinyt kuvaamaan mahdollisimman tarkasti opinnäytetyöprosessin, jotta lukija pystyy seuraamaan miksi olen päätenyt juuri niihin valintoihin tai päätelmiin. Se lisää tutkimuksen luotettavuutta lukijan näkökulmasta. (Eskola & Suoranta 1998, 211-212) Haastatteluiden ja kyselyiden luotettavuutta olen pohtinut luvussa 3.2.

LÄHTEET

Aaltonen, Kimmo (toim.) 2011. Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy

Cederlöf, Petri 1998. Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. Perustietoa, poimintoja ja haarukkapaloja nuorisotyöstä, sekä sen asemasta suomalaisessa yhteiskunnassa. Helsinki: NUORAn julkaisuja Nro 8. Nuorisoasiainneuvottelukunta.

Erityisopetuksen strategia 2007

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/tr47.pdf?lang=fi>

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8.painos. Tampere: Vastapaino.

Harinen, Päivi & Halme, Juha 2012. Hyvä, paha koulu. Kouluhyvinvointia hakemassa. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/ nuorisotutkimusseura verkkojulkaisuja 56.

Herranen, Jatta & Mäntysalo-Lamppu 2011. Suomen lasten parlamentti osallisuuden mahdollistajana. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaalit 24, 2011. 30-58.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntä. Helsinki: Helsinki University Press

Holopainen, Leena & Lappalainen, Kristiina 2010. Pedagoginen näkökulma kouluhyvinvointiin. Teoksessa Pohjola, Kirsi (Toim.) Uusi koulu. Oppiminen mediakulttuurin aikakaudella. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, 109-118.

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013. Opetussuunnitelma 2013-2018.

Viitattu: 24.9.2013. <https://pro.humak.fi/humakpro/humak/769876/Liite4.pdf>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2013. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö-hanke. Viitattu: 28.9.2013, <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet/uusiutuva-koulu-ja-nuorisotyö-hanke>

Kansainvälinen lapsen oikeuksien sopimus. Viitattu: 13.10.2013
http://www.unicef.fi/files/unicef/pdf/Lasten_oik_sopimus.pdf

Kauhanen, annika 2011. Yhteisöllisen pedagogiikan ABC. Koulun osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen nuorisotyön keinoin. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Keuruun kaupunki 2013. Viitattu: 11.10.2013 <http://www.keuruu.fi/>

Keuruun nuorisopalvelut 2013. viitattu:11.10.2013 <http://nuorisopalvelut.keuruu.fi/>

Kolehmainen, Marjo 2012. Kasvattajana ristiaallokossa. Ammatillinen identiteetti koulussa nuorisotyötä tekevien kokemana. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö.

Komonen, Katja & Suurpää, Leena & Söderlund, Markus 2012. (Toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 128. 7-20.

Koponen, Jari 2002. "Tulin Parkkiin. Pakko päästä rauhoittumaan!" Parkki- toimintamallin kehittäminen osaksi peruskoulun rakenteita. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Kuivakangas, Johanna 2011. Teoksessa Pohjola, Kirsi (Toim.) uusi koulu. Oppiminen mediakulttuurin aikakaudella. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos, 119-130.

Kumpulainen, Kristiina & Krokfors, Leena & Lipponen, Lasse & Tissari, Varpu & Hilppö, Jaakko & Rajala, Antti 2011. Teoksessa Pohjola, Kirsi (Toim.) uusi koulu. Oppi-

minen mediakulttuurin aikakaudella. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos, 33-49.

Lasten Keuruu III – kehittämisohjelma 2013- 2016. Viitattu 12.11.2013
<http://www.keuruu.fi/ptk/kokous/20132121-4-1.PDF>

Launonen, Leevi & Pulkkinen, Lea 2004. Koulu kasvuyhteisönä. Teoksessa Launonen, Leevi & Pulkkinen, Lea (Toim.) Koulu kasvuyhteisönä. Jyväskylä: PS-kustannus, 13-75.

Leppä, Tanja 2010. Nuorisotyö kouluissa: hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja kasvun tukea. Nuorisotutkimuksen verkkokanava. Viitattu 27.9.2010.

<http://www.kommentti.fi/kolumnit/nuorisoty%C3%B6-kouluissa-hyvinvointia-yhteis%C3%B6llisyytt%C3%A4-ja-kasvun-tukea>

Lybeck, Tuula & Walden, Jaana 2011. Nuorisolain muutokset – Monialainen yhteistyö ja etsivä nuorisotyö. Teoksessa Aaltonen, Kimmo (toim.) Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Helsinki: Tietosanoma Oy, 25-58.

Mehtonen, Tuija 2011. Sosiaalisen vahvistamisen osaaminen. Teoksessa Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaalit 24, 2011. 13-29.

Nieminen, Juha 1995. Nuorisossa tulevaisuus. Helsinki: Lastenkeskus

Nieminen, Juha 2007. Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (Toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura/nuorisotutkimusverkosto, julkaisu 76, 21-41

Nuorisolaki 2006. Viitattu, 14.11.2013,
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Nuortenlaturi 2013. Perustietoa *nuorisotyöstä*. Viitattu 21.9.13
<http://www.nuortenlaturi.fi/nuorisoty/perustietoa>

Parkkonen, Niina 2013. Suullinen tiedonanto. Keuruu 8.11.2013.

Perusopetuslaki 1998. Viitattu: 16.11.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L1P2>

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Viitattu 28.10.2013
http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf

Perustuslaki 1999. Viitattu 18.11.2013
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Pohjola, Kirsi 2010. Nuorisotyö koulussa. Nuorisotyö osana monialaista oppilashuoltoa. Mikkelin ammattikorkeakoulu. A: Tutkimuksia ja raportteja, 54.

Ranto, Anna-Leena 2010. Osallisuus yläkouluissa. Teoksessa Kylmäkoski, Merja (Toim.) Avauksia yhteisöllisyyteen. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy Vaajakoski, 87-89.

Sarha, Marja-Liisa 2005. (Toim.) Nuorisotyöntekijänä peruskoulussa. Teoksessa Sarha, Marja-Liisa (Toim.) Nuorisotyötä koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Suolahden koulutusyksikkö. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005,

Siekkinen, Emma Hentriikka 2010. LINKKI, LIIMA JA ÄÄNITORVI: Koulunuorisotyön tavoitteet ja työn tuoma lisäarvo. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research no 413.

Soanjärvi, Kati 2005. Nuorisotyön erityispiirteistä nuorisotyöntekijyyteen. Teoksessa Sarha, Marja-Liisa (Toim.) Nuorisotyötä koulussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Suolahden koulutusyksikkö. Sarja C. Oppimateriaalit 13/2005, 9-18.

Sosiaaliportti 2013. Viitattu: 13.10.2013 <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelunkasikirja/hallinto/lapsenosallisuus/>

THL: Kouluterveyskysely 2013 (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos)
<http://www.thl.fi/fi-FI/web/fi/tilastot/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely>

Valtioneuvosto 2007. Lapsi - ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012-2015.

Vehviläinen, Jukka 2002. Moniammatillinen nuorisotyö. Yksittäisten sankareiden ajasta tiimityöhön. Humanistinen ammattikorkeakoulu, Sarja C. Oppimateriaalit 2/2002

Välijärvi, Jouni 2011. Tulevaisuuden koulu vai kouluton tulevaisuus? Teoksessa Pohjola, Kirsi (Toim.) uusi koulu. Oppiminen mediakulttuurin aikakaudella. Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos, 19-31.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko koulun henkilökunnalle

Liite 2. Kysely oppilaille

Liite 1. Haastattelurunko koulun henkilökunnalle

Pohjustuksena, olen siis yhteisöpedagogiopiskelija Humakista ja opiskelen kansalais-toimintaa ja nuorisotyötä. Tällä hetkellä olen tekemässä opinnäytetyötä Keuruun nuorisopalveluille aiheesta koulunuorisotyö. Opinnäytetyössäni selvitän, mitä se täällä Keuruulla voisi olla ja mitä se jo on tällä hetkellä. Haastattelun avulla pyrin saamaan kokonaiskuvaa koulun tarpeista ja ajatuksista koulunuorisotyötä kohtaan ja niiden pohjalta lähden luomaan raameja koulussa tehtävälle nuorisotyölle.

Haastattelumateriaalia käytän vain opinnäytetyöhöni luottamuksellisesti. Haastattelut nauhoitan aineiston käsittelemisen helpottamiseksi. Liitteenä on haastattelurunko, jonka pohjalta tulen haastattelemaan ja johon voi halutessaan tutustua jo etukäteen.

Ystävällisin terveisin,

Saara Makkonen

- Toimenkuva/ työtehtäväsi
- Yhteisöllisyys / kouluviihtyvyys
- Mitä on mielestäsi kouluviihtyvyys?
- Millainen ilmapiiri koulussanne on? Miten itse pyrit vaikuttamaan siihen?
- Mikä on yhteisöllisyyden merkitys kouluhyvinvointiin?
- Olisiko koulussanne tarvetta lisätä yhteisöllisyyden tunnetta oppilaiden keskuudessa? Millä tavoin?
- Esiintyykö koulussanne kiusaamista? Millaista?
- Miten oppilaat tulevat kuulluksi koulussanne?

- Onko sinulla mielestäsi riittävästi aikaa kohdata oppilaita?

- Koulussa tehtävä nuorisotyö

- Mitä tiedät nuorisotyön tavoitteista?

- Oletko tehnyt yhteistyötä nuorisotyöntekijöiden kanssa?

- Missä asioissa?

- Jos yhteistyötä on tehty, onko yhteistyö ollut luontevaa ja tarpeellista?

- Missä asioissa voisit nähdä nuorisotyöntekijän toimivan koulun arjessa?

- Voisiko nuorisotyöntekijä helpottaa opettajien työtä jollain osa-alueella?

- Mikä olisi nuorisotyöntekijän rooli suhteessa opettajiin ja suhteessa oppilaisiin?

- Miten oppilaat hyötyisivät nuorisotyöntekijän läsnäolosta koululla?

- Millaisia haasteita näet, jos nuorisotyöntekijä työskentelisi koulussanne?

- Muita ajatuksia, ideoita, palautetta?

KIITOS VASTAUKSISTANNE!

Liite 2. Kysely oppilaille

Kysely koulussa tehtävästä nuorisotyöstä

Olen Yhteisöpedagogiopiskelija Saara Makkonen ja teen kyselyä koulussa tehtävästä nuorisotyöstä. Kyselyn vastauksia käytän opinnäytetyössäni ja käsittelen vastaukset luottamuksellisesti eikä ketään pystytä tunnistamaan vastauksista.

Kiitän vastauksistanne jo etukäteen:)

1. Sukupuoli?

- tyttö
 poika

2. Kuinka hyvin viihdyt koulussa? Perustele.

- hyvin

- melko hyvin

- melko huonosti

- huonosti

- en osaa sanoa

3. Koetko olevasi yksinäinen koulussa?

- en koskaan
 joskus
 aina
 en osaa sanoa

4. Mitä asioita haluaisit koulussasi parantaa? (voit valita useita vaihtoehtoja)

- luokka/ryhmähenkeä
 vaikutusmahdollisuuksia
 koulun ilmapiiriä
 enemmän tapahtumia
 enemmän toimintaa
 sosiaalisia suhteita

muuta, mitä?

5. Onko sinulla kotona tai koulussa joku aikuinen, jolle pystyt halutessasi kertomaan asioitasi?

kyllä, kotona, kuka?

kyllä, koulussa, kuka?

kyllä, jossain muualla, missä?

ei ole sellaista aikuista

6. Millainen mielikuva sinulla on nuorisotyöstä? Mitä se mielestäsi on?

7. Mitä nuorisotyöntekijä voisi sinun mielestäsi tehdä koulussa?

järjestää tapahtumia

pitää kerhoja

auttaa oppimisessa

viettää aikaa oppilaiden kanssa

kuunnella oppilaita

mitä muuta?

8. Jos koulussanne työskentelisi päivisin nuorisotyöntekijä, voisiko hän tukea tai auttaa sinua jossain asiassa, missä?

9. Tarvitaanko koulussa sinun mielestäsi nuorisotyöntekijää?

Kyllä, miksi?

Ehkä

Ei, miksi?

En tiedä

10. Onko teillä nuorilla mahdollisuus vaikuttaa koulua ja itseänne koskeviin asioihin? Perustele.

11. Kuullaanko teitä nuoria riittävästi? Perustele.

12. Mistä saat tietoa mieltä askarruttaviin kysymyksiin? Onko tieto helposti saatavilla?

13. Muita huomioita aiheesta, sana on vapaa:)
